

INHOUDSTABEL

ALGEMENE INLEIDING

<u>1. INLEIDING</u>	4
1.1 OMSCHRIJVING EN DOELSTELLINGEN ZOALS NA-GESTREEFD IN HET GEMEENTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN	4
1.2 UITVOERINGSFASEN EN STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN	5
2 EEN GEMEENTELIJK PLAN, WAAR DUURZAME ONTWIKKELING VOOROP STAAT	7
3 DE DOESTELLINGEN VAN HET GEMOP	7

STADSPROJECT

<u>1.HET PROJECT VAN DE STAD BRUSSEL VOLGENS DE DRIE HOOFDDOELSTELLINGEN</u>	8
1.1 DE WEDEROPLEVING VAN HET WOONKLIMAAT (kaart 1)	10
1.1.1 EEN DYNAMISCH HUISVESTINGSBELEID VOEREN (KAART 5, 6)	10
1.1.2 HET GEMENGDE SOCIALE KARAKTER VAN DE WIJKEN BEVORDEREN	12
1.1.3 HAAR INWONERS EEN LEEFKLIMAAT VAN KWALITEIT AANBIEDEN (KAART 7)	12
1.1.4 DEELNAME VAN DE INWONERS EN HUN BETROKKENHEID BIJ HET LEVEN IN DE WIJK STIMULEREN	14
1.1.5 EVALUEREN OM CONSTANT TE VERBETEREN	14
1.2 STEUN AAN EEN GEINTEGREERDE ECONOMISCHE ONTWIKKELING (KAART 2)	15
1.2.1 DE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE WIJKEN HERSTELLEN	15
1.2.2 HET IN DE STAD BESTAANDE ARBEIDSPOTENTIEEL ONDERSTEUNEN EN ONTWIKKELEN	19
1.2.3 DE NATIONALE EN INTERNATIONALE FUNCTIES EEN EFFICIËNT EN DYNAMISCH ONTHAAL BIEDEN	20
1.2.4 DE BEVOLKING EEN GEHEEL AAN VOORZIENINGEN EN MENSGERICHTE DIENSTEN VERSTREKKEN	21
1.2.5 DE CULTUUR HERWAARDEREN TEN BEHOEVE VAN HAAR INWONERS	23
1.2.6 TOEZIEN OP DE VEILIGHEID VAN DE BEVOLKING EN VAN DE BEZOEKERS	25
1.3 HET PROMOTEN VAN EEN DUURZAAM MILIEU (KAART 3)	26

1.3.1	DE BEREIKBAARHEID IN DE STAD HANDHAVEN DOOR DE PLAATS VAN DE VERSCHILLENDE DIENSTEN TE OPTIMALISEREN	26
1.3.2	EEN GROENE, NETTE EN DUURZAME STAD (KAART 8)	30
1.3.3	ACTIEF STRIJDEN TEGEN ALLERLEI VORMEN VAN STADSOVERLAST EN - VERVUILING	32
1.4	EEN GEMEENTE TEN DIENSTE VAN HAAR BEVOLKING	34
1.4.1	GEMEENTEFINANCIËN	34
1.4.2	GEMEENTE-EIGENDOMMEN EN HET IMMOBILIËNBELEID	34
1.4.3	ORGANISATIE VAN DE ADMINISTRATIE	35
1.4.4	DE BETREKKINGEN MET DE ANDERE PARTNERS	35
2	<u>GEBIEDEN VAN INZET PER WIJK</u>	38
2.1	DE VIJFHOEK	38
2.2	DE NOORDWIJK	39
2.3	DE NOORDOOSTWIJK	40
2.4	LAKEN EN DE HEIZEL	41
2.5	DE LOUIZALAAN EN DE OMGEVING VAN HET TER KAMERENBOS	42
2.6	NEDER-OVER-HEEMBEEK	43
2.7	HAREN	43
2.8	HET KANAAL, HAVEN- VERVOERSACTIVITEITEN	44
3	<u>CONCLUSIE</u>	
	GLOSSARIUM van de legendes van de kaarten	45

Waarschuwing :

Dit document « Krachtlijnen » omvat de belangrijkste gebieden van inzet en uitdagingen van de Stad Brussel, zoals die staan ingeschreven in haar Gemeentelijk Ontwikkelingsplan. Het moet de lezer in de gelegenheid stellen inzicht te krijgen in het Ontwerpplan van de Stad Brussel in zijn geheel.

ALGEMENE INLEIDING

1 INLEIDING

1.1 OMSCHRIJVING EN DOELSTELLINGEN ZOALS NAGESTREEFD IN HET GEMEENTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN

Het principe van het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan werd in 1991 goedgekeurd bij de Ordonnantie Houdende Organisatie van de Planning en de Stedenbouw (O.O.P.S.).

Het doel van dit Plan is een globaal project voor de gemeente te omschrijven, dat zowel van toepassing is op het vlak van stadsontwikkeling als op dat van leefklimaat en aspecten van het sociaal-economisch leven. Het streeft ernaar de doelstellingen aan te geven die in de loop van de zittingstijd door de Stad nagestreefd zullen worden, alsook de middelen en maatregelen die ze denkt te ontwikkelen.

Het GemOP bestrijkt zo de voornaamste materies die op gemeentelijk niveau op het spel staan : bevolking en huisvesting, werkgelegenheid en economische activiteit, sociale behoeften en openbare voorzieningen, milieu en leefklimaat, vervoer en parkeren alsook het openbaar bestuur (in het bijzonder op het gebied van het huizenbestand van de gemeente en van het OCMW). De Stad Brussel heeft ook een specifiek hoofdstuk opgesteld gewijd aan haar rol als nationale en Europese hoofdstad.

Verder moet het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan een instrument vormen voor praktisch beheer en voor hulp bij de besluitvorming ten aanzien van het plaatselijke openbare bestuur. De actieprioriteiten en de strategische doelstellingen worden dus geformuleerd zowel op het vlak van het grondgebied, waarbij onder meer prioritaire ontwikkelingszones worden afgebakend als in de tijd, waarbij een concreet actieprogramma op korte, middellange en lange termijn wordt aangegeven.

Op het gebied van de wetgeving moet de inhoud van het Plan stroken met hetgeen voorgeschreven is in artikel 36 van de OOPS en in het besluit van 7 december 1995 betreffende de inhoud van het gemeentelijk ontwikkelingsplan en de algemene presentatie van het basisdossier.

Tot slot is het van essentieel belang in dit stadium aan te geven dat, net als zijn equivalent op gewestelijk niveau, het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP), het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan (GemOP) geen reglementaire waarde heeft. Niettemin vormt het GemOP een referentiedocument, aan de hand waarvan het mogelijk moet worden het beleid in al zijn vormen, ofwel fijner per wijk of gebied, ofwel globaal, te sturen.

Het is in dit stadium noodzakelijk om te verduidelijken dat de Stad beslist heeft het reglementair deel van het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan (GemOP) op te geven in navolging van het GewOP en de nieuwe procedures van het GemOP. Desalniettemin heeft het GemOP een referentiedocument dat moet toelaten de beleiden te leiden, hetzij verfijnd per wijk of domein, hetzij globaal.

1.2 UITVOERINGSFASEN EN STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN

Het uitwerken van het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan van de Stad Brussel houdt een omvangrijk werk in, waarvoor het nodig was een heel gedetailleerde analyse te verrichten van de verschillende componenten van haar grondgebied. Het opstellen van dit werk kan in drie hoofdfasen worden samengevat :

- Het opstellen van het « **Basisdossier** ». Dit werd gestructureerd per wijk, in dit geval : de Vijfhoek, de Noordoostwijk, Laken, de Zuidwijk en Brussel-Noord. Het basisdossier werd, nadat het onderworpen was geweest aan een openbaar onderzoek?, op 04 februari 1999 onder bepaalde voorwaarden goedgekeurd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Het « **Ontwerpplan** », voorlopig aangenomen door de Gemeenteraad op 18 november 2002 heeft de verschillende benaderingswijzen van de basisdossiers per wijk met elkaar in overeenstemming gebracht en een waarachtig project van de Stad Brussel naar voor gebracht. Dit project werd eveneens onderworpen aan een openbaar onderzoek en aan het advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie.
- Het "**Plan**" heeft het document geherstructureerd ten einde er de leesbaarheid van te verbeteren en heeft bepaalde foutieve elementen van het ontwerp verbeterd. Het beantwoordt aldus aan het advies van de gewestelijke ontwikkelingscommissie en aan de ter gelegenheid van het openbaar onderzoek ingediende bezwaren. Het plan zal onderworpen worden aan de goedkeuring van de Regering.

Het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan is het resultaat van een langs proces van overleg en advies aangezien de aanduiding van de projectontwerpers dateert van 1996 en de definitieve goedkeuring wordt verwacht in 2004.

Het vandaag voorgestelde plan beschrijft een totaalbeeld en een reeds op brede basis aangepakt beleid daar, zonder te wachten op de definitieve goedkeuring, de Stad reeds een groot aantal sinds het basisdossier vooropgestelde acties ondernomen heeft

Het bilan is positief zowel op het vlak van de openbare ruimten, de mobiliteit en de strijd tegen de stadskankers reële veranderingen worden waargenomen, zodat de Stad haar bestaande toestand niet voordurend kan bijhouden.

De structuur van het Gemeentepan van de Stad Brussel is de volgende:

Dit is gestructureerd in drie grote delen :

Een **synthetische** en globale **diagnose** van de Stad Brussel. Deze diagnose herkent de noden en specificiteiten van de verschillende wijken en brengt ze in verband met het geheel van de Stad. Deze diagnose omvat eveneens de elementen van de bestaande situatie betreffende de algemeenheden en nodig bevonden ten opzichte van het goedkeuringsbesluit van 4 februari 1999;

De **Krachtlijnen**. Dit document moet de lezer toelaten kennis te nemen van de doelstellingen van het Plan van de Stad Brussel. Het vertegenwoordigd hiermee de voornaamste inzetten en uitdagingen van de Stad Brussel en de belangrijkste maatregelen per studiewijk of –domein dat de Stad wenst te ontwikkelen.

Dit document is vergezeld door twaalf kaarten dewelke de voorranggebieden preciseren en de te leiden beleiden verduidelijkt.

De **Instrumententabellen**. Dit document herneemt, onder tabelvorm, het geheel van de maatregelen genomen per activiteitsdomein.

Ze worden ondersteunt door twee documenten die de bestaande situatie beschrijven en de verbinding leggen met het basisdossiers :

document 1 : de bestaande situatie (oplossing van het basisdossier);

document 2 : de bestaande situatie (de toevoegingen). Deze toevoegingen vormen in hoofdzaak de verwezenlijking van de statistische gegevens en op rechtsgebied en de toevoegingen ten opzichte van de opmerkingen van het goedkeuringsbesluit van 4 februari 1999 ;

2 EEN GEMEENTELIJK PLAN, WAAR DUURZAME ONTWIKKELING VOOROP STAAT

De Stad Brussel maakt al sinds een aantal jaren deel uit van verschillende overleggroepen of projecten die als thema het leefmilieu in de stad en de inrichting van het grondgebied van metropolen hebben, of steunt ze. Het gaat hier onder meer om de Agenda 21, het « Metrex-netwerk » of het Aalborg-charter.

Het Metrex-netwerk werd in april 1996 tijdens de Conferentie van Hoofdstedelijke Gebieden in Glasgow opgericht door vertegenwoordigers van de meeste hoofdstedelijke gebieden en regio's in Europa. Metrex is een netwerk van vakmensen die een gemeenschappelijke belangstelling delen voor ruimtelijke ordening in metropolen. De bestaansreden van het netwerk is tweeledig :

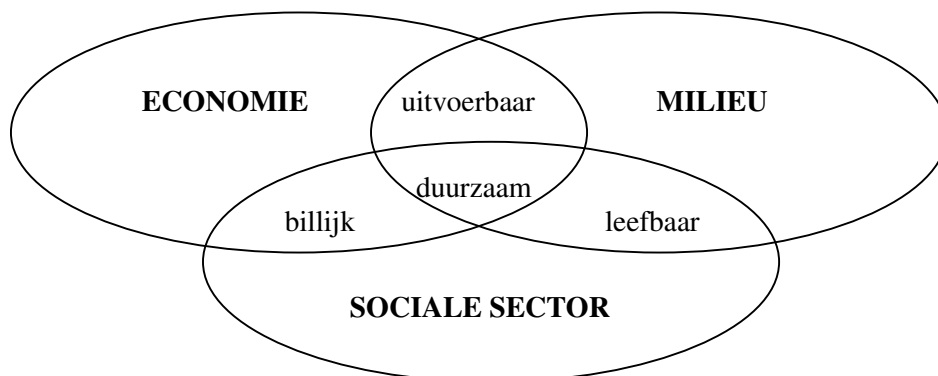
- het bevorderen van uitwisseling van kennis onder de vakmensen over strategische problemen van gemeenschappelijk belang ;
- het waarderen van de dimensie van de metropool in de planning van de communautaire ruimte ;

Het Aalborg-charter op zijn beurt werd aangenomen door de deelnemers aan de Europese Conferentie over duurzame steden die op 27 mei 1994 werd gehouden in Aalborg, in het Koninkrijk Denemarken. In dit charter worden het begrip en de principes van duurzaamheid aangenomen. In het algemeen zijn de aangehangen doelstellingen het behoud van het natuurlijk kapitaal, het promoten van sociale rechtvaardigheid, het terugdringen van de behoeften aan mobiliteit en het niet besmetten van de ecosystemen.

In die context wenste de Stad Brussel haar Gemeentelijk Ontwikkelingsplan op te stellen rondom het principe van duurzame ontwikkeling. De door de Stad nagestreefde principes en doelstellingen dienen echter goed omschreven te worden. Duurzame ontwikkeling moet hier omschreven worden als de ontwikkeling waarmee tegemoet gekomen kan worden aan de behoeften van de huidige bevolking zonder dat daarbij die van de toekomstige generaties in het gedrang komen. Die duurzaamheid geldt zowel voor economisch, sociaal als milieu-gebied.

Zo gaat het Stadsproject uit van het concept van duurzame ontwikkeling en van de drie volgende principes ervan :

- Het principe van solidariteit, tussen volken, burens, de toekomstige generaties ;
- Het principe van behoedzaamheid : zichzelf de mogelijkheid geven terug te komen op zijn acties als men niet zeker is van de gevolgen ervan ;
- Het principe van deelname : de bevolking betrekken bij de besluitvorming.

3 DE DOELSTELLINGEN VAN HET GEMOP

Om die uitdagingen aan te gaan en om te voldoen aan de verwachtingen van haar bevolking is de Stad gestart met een serie basisdoelstellingen en door te voeren vormen van beleid. Die beleidsvormen moeten bijdragen tot de verwezenlijking van het Stadsproject, waarbij echter rekening gehouden moet worden met de specifieke eigenschappen van de verschillende wijken en de wisselwerking die er tussen die beleidsvormen moet bestaan.

Zoals al eerder aangehaald is de Stad Brussel van plan haar project te ontwikkelen op grond van de principes van duurzame ontwikkeling. Meer bepaald heeft de Stad Brussel haar project gestructureerd rondom drie hoofddoelstellingen : **de herwaardering van de huisvesting, steun aan geïntegreerde economische ontwikkeling en het promoten van een duurzaam milieu.**

Ieder van die grote doelstellingen gaat vergezeld van een overzichtskaart, waarop de voornaamste daarmee samenhangende ruimtelijk weer te geven maatregelen vermeld staan. Er dient echter van nu af aan aangegeven te worden dat de cartografische voorstellingen het Stadsproject slechts gedeeltelijk kunnen weergeven, doordat sommige maatregelen niet ruimtelijk weer te geven zijn.

Verder heeft een vierde doelstelling betrekking op het interne beheer ervan. De Stad streeft er namelijk naar **een gemeente te zijn ten dienste van haar inwoners.**

Het Stadsproject wordt verschillend ingedeeld al naargelang de specifieke toestand van iedere wijk. Een paragraaf is dus de gebieden van inzet die er eigen aan zijn en de voort te zetten of op te starten grote beleidsoriëntaties beknopt uiteen te zetten

STADSPROJECT

1. HET PROJECT VAN DE STAD BRUSSEL VOLGENS DE DRIE HOOFDDOELSTELLINGEN

1.1. DE WEDEROPLEVING VAN HET WOONKLIMAAT (kaart 1)

De beleidsvormen die betrekking hebben op de bevolking en de huisvesting zijn van wezenlijk belang voor de Stad Brussel. Het belang van een groeiende, afwisselende en solidaire bevolking hoeft niet meer aangetoond te worden. Zo werden ook de gevolgen van het vertrek naar de buitenwijken (verkrotting, pendelen,...) al herhaaldelijk aan de kaak gesteld. Uit de recente evoluties blijkt echter dat naast de op het gebied van de huisvesting geleverde inspanningen het mogelijk is de demografische trend om te keren en de voordelen van de Stad Brussel in termen van levens- en woonkwaliteit tot hun recht te doen komen.

Eén van de voornaamste inzetten van de Stad Brussel is, er in die wijken in te slagen **de stadsstructuur te herstellen door de huisvesting te herwaarderen /te diversifiëren**. Deze doelstelling raakt een groot aantal studiedomeinen: ook al zijn het sociale beleid en het bevolkingsbeleid er fundamenteel, toch dient er net zozeer opgetreden te worden op het vlak van het immobiëlen-, milieu-, verfraaiings-, mobiliteits- of voorzieningenbeleid.

1.1.1. EEN DYNAMISCH HUISVESTINGSBELEID VOEREN (KAART 5, 6)

Op woongebied is dankzij de verscheidenheid van het grondgebied van de Stad Brussel een groot aantal oplossingen te overwegen, van het verstedelijken van nog onbebouwde terreinen tot het omvormen van voor andere functies gebruikte gebouwen, en wel door middel van het opnieuw geschikt maken van braakliggende terreinen of krotten, het in gebruik nemen van leegstaande gebouwen, renovatie,... De Stad Brussel verbindt zich er zo toe **een dynamisch huisvestingsbeleid na te streven**. De belangrijkste maatregelen hierbij houden onder meer het volgende in :

- Het beschermen van het bestaande woningenpark, met name *door de privé sector aan te sporen te renoveren, door de dialoog met privé-investeerdere gaande te houden, door partnerships privé/ openbare sector te ontwikkelen, door in de reglementaire plannen specifieke maatregelen te voorzien die gericht zijn op het beschermen van de huisvesting,...*
- De strijd tegen krotten en leegstaande gebouwen. *De op het niveau van de Vijfhoek ingestelde actiemechanismen (de Beurs voor gezamenlijke aankopen, persoonlijke contacten met eigenaars van verlaten goederen, de actie tegen sluikparkeren, het Recyclart-project of de strijd tegen leegstaande verdiepingen boven winkels) moeten worden voortgezet en geleidelijk over de hele Stad worden uitgebreid. Verder moet de woonfunctie in de hoofdzakelijk door kantoren ingenomen zones heropgestart worden via een specifieke (maar niet exclusieve) bestemming van de stedenbouwkundige lasten ;*
- Overleg voeren met betrekking tot het gemengde functionele karakter van de wijken. In dit opzicht vormen verschillende probleemsituaties in verband met sommige gehelen of terreinen thans belangrijke gebieden van inzet, die de toekomstige ontwikkeling van de Stad Brussel zullen bepalen. Het gaat hier vooral om de omschrijving van de bestemmingen *voor de Albertkazerne en voor het Rijksadministratief Centrum, voor de omvorming van het Militair Hospitaal, voor de « trechter » in NOH, voor de toekomst van de zone van Brussel-Vorming, voor de doorgang van de Maalbeek-vallei in de Noordoostwijk ;*
- Aanmoedigen tot het scheppen van nieuwe woningen via eigen acties – met name door het uitbreiden van het sociale woningenpark – en een *voorbeeldbeleid* (wijkcontract,...) of door het begeleiden van privé investeerders bij hun handelingen. Uit diagnose blijkt dat het potentieel aan nieuwe woningen grotendeels geconcentreerd ligt in de Vijfhoek en in het noorden van de

Stad, maar voor die reserves is bovendien de vastlegging vereist van aanlegplannen, waarvoor de tegenstrijdigheden en mogelijkheden nog bepaald moeten worden.

Verder moet de Stad, doorheen haar park aan privé woningen, borg staan voor het dynamisch beheren en promoten van deze woningen : in die zin heeft de Stad Brussel haar eigen Grondregie opgericht. Het lijkt met name van belang de terreinen en/of de gebouwen van de Stad onder bepaalde uitvoeringsvoorwaarden weer op de markt te brengen.

Als eigenares van de verhuurde goederen uit haar privé domein, moet de Stad :

- Een functie uitoefenen ter bescherming van voor alle inwoners toegankelijke woningen (inclusief in partnership met de privé sector) en verhoging van het aanbod met name in het hypercentrum en de probleemwijken, handhaven van gematigde huren, hulp aan gezinnen,...) ;
- Een functie uitoefenen ter bescherming van goedkope winkelcentra in de wijken waar dat zinvol is ;
- Een functie uitoefenen ter bescherming en verfraaiing van het patrimonium.

Blijft nog het probleem van het verhuren van ongezonde woningen en van niet aangegeven gemeubileerde woningen. De Stad Brussel schaart zich achter de wil van het Gewest op basis van de huisvestingscode criteria vast te leggen op het gebied van veiligheid en gezondheid, van een minimum aan comfort in zowel privé als openbare woningen, alsook sancties.

Het Gewest is van plan passende controlemiddelen te voorzien en dan met name via de gemeenten. De Stad zal de mogelijkheid bestuderen tot het opzetten van een controledienst (cel).

Verder is het noodzakelijk om met hulp van het Gewest mechanismen te ontwikkelen voor het dringend ergens anders huisvesten van huurders die een woning moeten verlaten die niet beantwoordt aan de vastgestelde normen.

1.1.2. HET GEMENGDE SOCIALE KARAKTER VAN DE WIJKEN BEVORDEREN

Nog afgezien van het gemengd functioneel karakter moet de Stad Brussel ook, in het kader van een beleid ten behoeve van al haar inwoners een zeker gemengd sociaal karakter van de wijken bevorderen en wel dusdanig dat **iedere opgang van ghetto's vermeden wordt**. De diagnose van de Stad Brussel toonde duidelijk de preciaire situatie aan, waarin sommige wijken verkeren, en dan vooral de westelijke Vijfhoek, het zuiden van Laken en de Noordwijk. Algemeen genomen hebben die wijken een bevolking met een kwetsbaar sociaal-economisch profiel en ontoereikende kwaliteit van de woningen.

Deze situatie is niet nieuw en er werden door de Stad en andere openbare instanties al heel wat inspanningen geleverd, en dan vooral in de Vijfhoek. Er zijn echter nog verschillende soorten maatregelen die deze sociale gemengdheid van de huisvesting nog beter kunnen ondersteunen :

- *Zorgen voor toegang tot sociale woningen op grond van objectieve prioriteiten in het kader van een transparante procedure ;*
- *Diversifiëren van de typologie van de woningen ;*
- *Toezien op sociale gemengdheid in de programma's voor openbare woningen, inclusief de privé woningen van de Stad Brussel en van het OCMW ;*
- *Streven naar culturele gemengdheid.*

Zo moeten sociale woningen of woningen met een sociaal karakter dienst doen als regelmechanisme op de markt ten opzichte van de stijging van de huurprijzen ; de rol ervan moet dus in dubbel opzicht gemoduleerd zijn, namelijk op het gebied van kwaliteit en van kwantiteit.

1.1.3. HAAR INWONERS EEN LEEFKLIMAAT VAN KWALITEIT AANBIEDEN (KAART 7)

Het demografisch en het economisch¹ beleid die door de Stad Brussel ontwikkeld kunnen worden geven een hoofdrol **aan de verbetering en de herwaardering van het leefklimaat**. Het gaat immers om wezenlijke elementen van het leven in de stad ; een prettige stad voor alle inwoners, maar ook voor alle gebruikers, of die nu dagelijks of occasioneel zijn, blijft een onontkenbare troef in de meest algemene context van het promoten van de stad.

De Stad Brussel wenst dus opnieuw **voorwaarden te scheppen die gunstig zijn voor aantrekkingskracht van de stad** door middel van een leefklimaat van hoge kwaliteit. De hoofdassen van het beleid van de Stad Brussel op dat gebied hebben betrekking op de openbare ruimten en het bouwpatrimonium, waarbij die verschillende aspecten natuurlijk te onderscheiden zijn ? al naargelang de voor iedere wijk typische trekken en kenmerken² en op wederzijdse interactie.

De openbare ruimten saneren

Al jaren lang werkt de Stad Brussel aan een omvangrijk programma voor de sanering van haar openbare ruimten. Het gaat hier om een omvangrijk werk, gelet op het zeer grote aantal openbare ruimten dat gerenoveerd moet worden, gelet op het grote structuurverlies als gevolg van de steeds grotere plaats van de auto of zelfs gelet op de aanwezigheid van nog heel kwetsbare wijken.

¹ Vooral op commercieel vlak.

² Het beleid op het gebied van openbare en sociale voorzieningen, van milieu en het beheren van de groenen ruimten, van mobiliteit of economische activiteiten draagt evenzeer bij tot het leefkader ; de opties en maatregelen in verband met die vormen van beleid worden nader uitgewerkt in punt 4.2.2 en punt 4.2.3.

De hoofddoelstelling is **de gebruikswaarde van de openbare ruimte diepgaand te heroverwegen**. Het verwezenlijken van die doelstelling verloopt via het rekening houden met alle functies in de buurt, met alle vormen van gebruik, met het geheel van de vervoersmiddelen en via het zoeken naar meer gebruiksvriendelijkheid tussen de verschillende gebruikers. Het in gebruik nemen van bestaande of toekomstige verkeersplannen zal bijdragen tot het bepalen van de richtlijnen voor die inrichtingen. Maar deze algemene maatregel moet op het terrein worden toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met een reeks prioriteiten :

- De kleine ring en de lanen ervan moeten weer het perspectief van een geheel en globale coherentie krijgen. Zo is het vooral dringend het weggedeelte langs het kanaal volledig te saneren ;
- In de Vijfhoek moeten de centrumlanen en de Verbindingslanen op korte termijn volledig hergewaardeerd worden ;
- In de Vijfhoek doorgaan met de Stadswandelingen ;
- Doorgaan met de verwezenlijkingen zoals gepland in de Wijkcontracten « Paleizen over de Bruggen », « Huidevetters » en « Onze-Lievevrouw van Rood-Van Artevelde » ;
- In de Louizawijk bijdragen tot de leefbaarheid van de huisvesting door het opzetten van een globaal project voor de herinrichting van de Louizalaan ;
- In de Noordoostwijk lijkt de volledige kwalitatieve herinrichting van de Wetstraat, de Belliardstraat en de Etterbeeksesteenweg prioritair ;
- In Laken betreft het de kwalitatieve herinrichting van het Bockstaelplein als attractiepool op openbaar gebied en als rust- en uitwisselingsstrook tussen de verschillende vormen van openbaar vervoer en de Vuurkruisenlaan, als een openbare weg die met de tramlijn die erlangs loopt deelneemt aan het interne leven in Neder-Over-Heembeek. Ook gaat het erom een verbinding te scheppen, een tracé tussen de zone van de Heizel en het Bockstaelplein.

In die zin is het eveneens van belang dat het geheel aan openbare ruimten weer geschikt gemaakt kan worden als ontmoetingsplaats volgens in ruimte en tijd variabele modaliteiten.

Eerherstel voor het begripstadlandschap en stadscompositie

Evenwijdig hiermee moet de Stad Brussel bijdragen tot het herstellen van het begrip landschap en stadscompositie. Zo moet de Stad op het vlak van de kwaliteit van de ruimte *in de mate van het mogelijke de richtprincipes van de GSV en van het Handboek voor de Brusselse Openbare Ruimten toepassen*. Daarom moet ze ook *instaan voor de coherentie en de kwaliteit van het stadsmobilier, maar ook van het materiaal, de beplanting en de verlichting, waarbij het specifieke karakter van de omgeving in het licht gezet wordt (activiteiten, bebouwingskader, uitwisselingen,...)*.

Het bouwgebied en het patrimonium beschermen

Evenwijdig aan het werk dat verricht werd aan de openbare ruimte moet de Stad Brussel een stevige inspanning leveren op het gebied van de bebouwing. Hierbij gaat het er allereerst om de karakteristieken ervan te beschermen. Hiertoe zal de Stad *een meerjarenplan aannemen voor het saneren van haar bezienswaardig patrimonium, zowel op openbaar als op privé gebied en gaat ze door met het in werking brengen van de aanbevelingen en zonale reglementen, die erop gericht zijn toe te zien op het op de voorgrond plaatsen van de bestaande typologievormen*.

Met name via haar privé patrimonium heeft de Stad een belangrijke rol te spelen bij de herwaardering van de wijken door middel van het renoveren van gebouwen en het ontwikkelen van projecten : de vroegere Gemeentehuizen van Laken (Bockstaelplein en Paleizen over de Brug)... In dezelfde optiek moeten mogelijke publiekstrekkingen zoals het oude Robinson-Chalet heropgebouwd en ontwikkeld worden met inachtneming van het omliggende milieu.

De andere hoofddoelstelling op het gebied van de bebouwing is het beschermen van het patrimonium, met inbegrip van de opmerkelijke ensembles. Om daarin te slagen is de Stad Brussel van plan door te gaan met diverse maatregelen of er nog door te voeren : *doorgaan met de rol van decel patrimonium, een permanente inventaris van het patrimonium opstellen, waarin het geheel van de bestaande inventarissen wordt opgenomen, de historische benadering in een systeem vastleggen om de binnenzijde van privé gebouwen te beschermen,...* Evenwijdig hiermee is het van belang dat de Stad Brussel dit patrimonium goed doet uitkomen door inrichting van de onmiddellijke omgeving ervan, door renovatie en door promotie. Ook al omvat de Vijfhoek zonder enige twijfel de grootste concentratie van dit patrimonium, toch hebben alle wijken van de Stad hun belang ; vooral Laken mag hier genoemd worden, waarvan het patrimonium tot op heden nog bij het hele publiek onbekend is.

Ten aanzien van dit werk voor het saneren en het beschermen van het patrimonium de bebouwing, is het van essentieel belang het publiek te sensibiliseren voor het patrimonium. Verwezenlijking van die doelstelling verloopt in het bijzonder via *het promoten van en deelname aan de Dagen van het Patrimonium, via het doorgaan met het aanbrenge van een specifieke signaletiek, via het informeren van de bevolking over premies voor renovatie, de bevoegdheden van de verschillende vakgroepen,...*

Tot slot verbindt de Stad zich ertoe **eigentijdse kwalitatieve architectuur op te waarderen**.

1.1.4. DEELNAME VAN DE INWONERS EN HUN BETROKKENHEID BIJ HET LEVEN IN DE WIJK STIMULEREN

In het kader van een beleid van duurzame ontwikkeling wenst de Stad Brussel bijzondere nadruk te leggen op de deelname van de bevolking in de besluitvorming. Om hierin te slagen verbindt ze zich er onder andere toe **de rol van het Huis van Participatie** te versterken. Ook worden er extra voorzieningen ter beschikking van de inwoners gesteld : zo lopen er van nu af aan bij voorbeeld proefprojecten voor contactpunten, maar ook wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van de Internet site van de Stad Brussel.

De betrokkenheid van de inwoners zal ook verlopen via de wijkcontracten en openbare netheid.

1.1.5. EVALUEREN OM CONSTANT TE VERBETEREN

Om haar acties beter te kunnen oriënteren is het van essentieel belang dat de Stad Brussel de trends en de maatregelen die zijn ingesteld evalueert. Deze **auto-evaluatie** kan onder andere per wijk verlopen via het observatorium voor de huisvesting en van de bevolking en gewestelijk via het observatorium voor de huren.

1.2.STEUN AAN EEN GEïNTEGREERDE ECONOMISCHE ONTWIKKELING (KAART 2)

Bovendien heeft de economische vitaliteit van de Stad Brussel ingrijpend invloed op de leefbaarheid van bepaalde wijken. Het tweede inzet voor de Stad is daarom **steun te geven aan de ontwikkeling van evenwichtige economische, sociale en vrijetijdsactiviteiten**. Of het nu is als directe actor via de Gewestelijke Maatschappij van de Haven van Brussel, het « Europees Centrum voor Fruit en Groenten », de vzw « Tentoonstellingspark » van de Heizel, of als sociale partner (met name via openbaar onderwijs of haar sociaal beleid en de hulpdiensten voor personen) of als reglementaire actor (met name via stedenbouwkundige - en milieuvergunningen), dient de Stad de stuwende kracht te zijn achter de ontwikkeling van geïntegreerde en geïntegreerde activiteiten. Het is echter net zo belangrijk dat die ontwikkeling geen afbreuk doet aan de residentiële leefbaarheid van de wijken als dat ze rechtstreeks ten goede komt aan de Brusselse bevolking. In die context moeten bepaalde vormen van een gemengd karakter van de functies in alle wijken aangemoedigd worden. Zo is de Stad, ook al is ze van plan door te gaan met haar beleid van opvang van nationale en internationale functies en haar rol als hoofdstad te bestendigen, is ze evenzeer van plan de daardoor teweeggebrachte effecten die het evenwicht zouden kunnen bedreigen, in de hand te houden. In dit opzicht, ook al moet de rol van de centrale ligging van de Vijfhoek verstrekt worden en zo het centrum van het gezag, van het culturele, toeristische en vrijetijdsleven blijven, moet de Vijfhoek eerst en vooral en meer nog dan vandaag een plaats worden om te leven, een woonplaats voor de verschillende lagen van de bevolking.

1.2.1.DE AANTREKKINGSKRACHT VAN DE WIJKEN HERSTELLEN

Deze bescherming van de economische verscheidenheid van de wijken verloopt onder meer via eigen maatregelen ter bestrijding van de in bepaalde wijken aangetroffen problemen. Zo wenst de Stad Brussel voor de Vijfhoek het gemengd karakter van de functies in alle wijken te versterken. In de Noordwijk wenst de Stad opvangcapaciteit voor nieuwe kantoren in het GGB nr 1 – Helihaven te beperken tot 90.000 m² (als absoluut maximum). Ook is het noodzakelijk de industriële en economische bestemming van de zone van het kanaal en van de Haven van Brussel vast te leggen. In de Noordoostwijk is de Stad van plan de oppervlakte aan kantoren te beperken tot wat er thans bestaat. In die context dienen onder meer de mogelijkheden en de grenzen van de onthaalzones voor de Europese Unie vastgelegd te worden (cfr. infra).

Er zijn nog andere soorten maatregelen die betrekking hebben op het grondgebied van de Stad in zijn geheel. De economische crisis van de jaren '90 heeft op bepaalde wijken een diepgaand effect gehad, vooral op de wijken met een industriële traditie. Zo blijkt het noodzakelijk **de mogelijkheden na te gaan tot herbestemming en herstructurering van de thans verwaarloosde industrieterreinen en -gebouwen**. Er vonden op initiatief van de Stad al verschillende operaties van dit type plaats en heel vaak geven zij een nieuwe impuls aan de wijk. Bovendien is het nodig de wijken in verval opnieuw in te richten, tenminste als we er nieuwe investeerders willen aantrekken. Dat geldt vooral voor het westen van de Vijfhoek, de oostelijke oever van het Béco-bekken en de zone van Laken rondom de spoorlijn.

De historische winkelcentra en de buurtwinkels en –diensten herwaarderen

De handel vormt ook een economische kracht van de Stad Brussel die nieuw leven moet ingeblazen worden. Deze doelstelling verloopt via een hele reeks maatregelen op het gebied van plaatsbepaling, gemengd karakter, beheersinstrumenten, prikkels, mobiliteit,...

Op het gebied van localisatie is het verkieslijk, in samenhang met het gewestelijk beleid, de winkels te concentreren in handelskernen. Er moet in dit opzicht echter een soepel standpunt ingenomen worden

ten aanzien van **buurtwinkels** door vestiging of behoud ervan in de wijken aan te moedigen. Zo wenst de Stad actieve steun voor buurtwinkels te ontwikkelen aan de hand van een beleid voor een juiste huurprijs voor handelslokalen die eigendom van de Stad zijn.

Verder lanceert de Stad Brussel, nog steeds op het vlak van de localisatie een actiepiste door het lanceren van « **straatcontracten** ». Deze « straatcontracten », frequent aanwezig op het Brussels grondgebied, verwijzen naar stadscorridors, die meestal gekenmerkt worden door de zeer hoge dichtheid en gemengdheid van activiteiten waardoor sterke banden worden geschapen tussen (bebouwde en niet-bebouwde) privé ruimten en openbare ruimten.

Ook wenst de Stad door te gaan met het overleg met betrekking tot het « **gemengd karakter** ». In eerste instantie moet er op het vlak van **commerciële gemengdheid in de stad**, op gewestelijk niveau overleg gepleegd worden over de mogelijkheid van locaties voor het vestigen van grote winkels van het type “stadsrand”, die momenteel ondervertegenwoordigd zijn in de geest van een bewuste commerciële planning.

Ook de winkelgalerijen vertegenwoordigen een bijzonder probleem. Ze hebben twee soorten typologieën :

- het monumentale en rechtlijnige type uit de XIXe eeuw. Het renoveren van de voorgevels van de winkels moet gebeuren in de geest van samenhang en geheel van dit soort galerij ;
- het na-oorlogse chicane-type, dat in het algemeen architectonisch minder rijk is. Bij iedere vestiging van een nieuwe galerij moet er voortaan voldaan worden aan criteria op het vlak van leefbaarheid en coherentie, met name wat betreft inpassing in de stad en architectonische expressie (hoogte van de bekleding, natuurlijke verlichting, kwaliteit van het materiaal,...) ;

Vervolgens moet er op het vlak van **de gemengdheid in de handelskern** toegezien worden op de gemengdheid wat betreft handel en handelsaanbod :

- Beschermen van gemengdheid van de soorten winkels, waarbij echter wel een zeker specifiek karakter en een zekere specialisering van de handelskern geboden mag worden.
- Vermijden van uitsluitend voetgangerszones : zo gaat de diversiteit verloren, want dit type inrichting zet aan tot het vestigen van winkels die inspelen op een grote toeloop (grote merken ten koste van de detailhandel), bovendien kan dat het handhaven van de huisvesting ter plaatse bemoeilijken.
- Voorkomen van de omvorming van een winkelstraat naar een « HORECA »-straat.
- Steun geven aan markten.

Ook moet er worden toegezien op gemengdheid op het vlak van de verscheidenheid van functies en op sociale gemengdheid :

- Ondersteunen van de buurtwinkel in zijn rol van sociale cohesie : met name als aanloopgebied voor minder mobiele bevolkingsdelen.
- Opnieuw in gebruik nemen van leegstaande verdiepingen, en dan met name door huisvesting: strikt behoud van aparte toegangen en aanleggen van een toegang volgens bepaalde voorwaarden ;
- Verbeteren van het leefklimaat (factor van behoud van de bewoners en aantrekkingskracht voor nieuwe bewoners), met name door erop toe te zien dat overlast als gevolg van lawaai en geuren verminderd wordt of door het beperken van vergunningen aan HORECA- etablissementen (het uitbreiden van terrassen in de binnenhuizenblokken in woonwijken verbieden).
- Herwaarderen van multifunctionaliteit : met name het promoten van complementariteit met culturele infrastructuur.

Het **beheren van de handel** in de Stad blijkt een essentieel instrument te zijn voor de wederopleving ervan. Verschillende al bestaande beheersinstrumenten kunnen in deze fase bijdragen.

Eerst en vooral is de Stad van plan steun te geven aan het voortzetten en verbeteren van het **Observatorium voor de handel**. Dat heeft de opdracht de winkels te tellen per soort producten, per soort structuur of per anciënniteit... Ook moet het de inventaris opmaken van de te verhuren winkels en over te nemen zaken en de oorzaken en oplossingen analyseren die specifiek zijn voor het hoge percentage leegstaande winkelpanden in bepaalde handelskernen. Verder is het wenselijk dat het Observatorium voor de handel nauw samenwerkt met de **Ambtenaren voor Commerciële Ontwikkeling** (ACO) en het loket voor de plaatselijke economie : aan de hand van de analyse en de inventarisering van de informatie en de problemen moeten strategieën uitgewerkt en actieplannen van de ACO's voor de wederopleving uitgevoerd worden.

Wat betreft de **Contracten voor handelskernen**, wenst de Stad na evaluatie ervan door te gaan met de steun aan de kernen die zelf nog niet genoeg eigen dynamiek gevonden hebben en nieuwe contracten op te stellen voor kernen in moeilijkheden die nog geen hulp ontvingen. Die financiële steun moet in verhouding staan tot de grootte van het centrum, het aantal winkels en de problemen.

Verder is het wenselijk om ter voorkoming van concurrentie tussen de kernen een coördinatie tussen de ACO's op te zetten. De partnerships die bij de Contracten voor handelskernen opgesteld werden, moeten worden uitgebreid naar vertegenwoordigers van het Departement Stedenbouw, van de Dienst Netheid van de Stad, van de politie, de inwoners,... En verder moet de representativiteit van de handelaars uitgebreid worden.

Het lijkt even belangrijk voor iedere handelskern een specifiek karakter te onderscheiden, waarbij een zekere commerciële gemengdheid echter behouden blijft. De steun aan gespecialiseerde zaken of het zoeken naar kandidaten voor ondervertegenwoordigde soorten zaken kan in die context vaak nuttig blijken.

Er moet dus zonder meer gewerkt worden aan promotie (brochures, Internet site,...), met name ten aanzien van specifieke klanten zoals toeristen, zakenmensen, pendelaars,...

Tot slot wenst de Stad ook, na evaluatie, de actie **Loket voor de plaatselijke economie** te promoten en te ontwikkelen en de mogelijkheid te onderzoeken tot het vestigen van nieuwe loketten per wijk.

Die wederopleving van de handel op het grondgebied van de Stad kan uiteraard niet gebeuren zonder **actieve deelname van de handelaars**. De Stad verbindt zich er dus toe overleg te plegen over de verschillende prikkels, die handelaars ertoe bewegen deel te nemen aan het commerciële dynamisme. Er kunnen verschillende mogelijkheden naar voren worden geschoven :

- Het verrichten van een analyse van de op gemeentelijk, gewestelijk en federaal niveau bestaande belastingen en heffingen ; nadenken over de middelen om er instrumenten ter aanmoediging van de handelaars van te maken om op positieve wijze deel te nemen aan het Beleid van de Stad op het vlak van verfraaiing, van opnieuw in gebruik nemen van verdiepingen, afvalbeheer, overheveling naar een beter aangepaste handelskern, het vestigen van nieuwe buurtwinkels, veiligheid ...
- In het kader van een nieuwe versie van het reglement -voor belasting op leegstaande gebouwen- nadenken over de middelen die de eigenaar ertoe kunnen bewegen niet slechts het commerciële gedeelte te verhuren dat nodig is voor de winkel.
- In overweging nemen van mogelijkheden voor premies, prijzen, label (bijvoorbeeld een label voor duurzame ontwikkeling)...

De *veiligheid* (zowel in objectieve als subjectieve zin) die heerst in de omgeving van handelskernen vormt ook een belangrijk streefdoel bij het nieuw leven inblazen bij die kernen. De Stad wenst daarom Preventie- en Beveiligingsagenten te handhaven en hun opdrachten na evaluatie te verbeteren. De fysieke aanwezigheid van politiemensen in uniform op het terrein lijkt het gevoel van veiligheid ook te verhogen. Bovendien zou er een systeem van tele-politie opgezet kunnen worden

Om de winkelcentra en handelskernen nieuw leven in te blazen moet er ook werk worden verricht aan de openbare ruimte. ***Sommige winkeladers moeten kwalitatief heringericht worden.*** Het principe van een winkelcircuit voor voetgangers moet opnieuw ingevoerd worden, waarbij er echter op wordt toegezien de openbare ruimte vrij te maken van iedere vorm van hindernis voor het voetgangersverkeer. In die lijn wenst de Stad ***de verfraaiing van de winkels te promoten*** door de mensen bewust te maken voor de kwaliteit van de gebouwen (door middel van het harmonieus integreren van de uitstalramen in de architectuur van de verdiepingen, door het bewustmaken wat betreft de keuze van terrasmeubilair of uithangborden, door het schoonmaken van gevels en tags,...).

Ook de *netheid* van de omgeving is een belangrijk punt. De openbare afvalbakken moeten regelmatig worden geleidigd naargelang van de passagedichtheid van de voetgangers. De Stad wenst ook dat de handelaars respect betonen voor de openbare ruimte en een houding aannemen die gericht is op een nettere stad (de voetpaden voor hun etalage schoonmaken, hun klanten een vuilnisbak ter beschikking stellen, de tijden voor het buitenzetten van de vuilnisbakken naleven, bij de verbouwing van de winkel een vuilnislokaal installeren, aansporen tot het sorteren van afval,...).

Tot slot moeten er zeker ook maatregelen worden getroffen ten aanzien van de ***bereikbaarheid van de handelskernen***. Daarbij gaat het in allereerste plaats om parkeerproblemen. De handelaars moeten bewust gemaakt worden voor de alternatieven voor de privé wagen (bekendheid met het MIVB-netwerk en de dichtbij zijnde openbare parkeerplaatsen), steun geven aan de acties « parkeerplaats / MIVB en winkelen » en het publiek ertoe bewegen buiten de kantooruren de kantoorparkeerplaatsen te gebruiken.

Wat betreft de openbare parkeerplaatsen kan er in overleg met de Stad een dynamischer beleid worden aangenomen : met name op het vlak van tariefbepaling, openingsuren, veiligheid en bewegwijzering.

Wat betreft parkeren op de openbare weg moet er regelmatig en repressiever toezicht komen om parkeerovertredingen te ontmoedigen. Ook moeten er op de openbare weg goed toegankelijke parkeerplaatsen voorzien worden voor mensen met beperkte mobiliteit.

Voor leveringen wenst de Stad de leveringszones en -uren te reglementeren in overleg met de handelaars en die dan ook te doen naleven. Tot slot moeten sommige soorten vrachtverkeer verboden worden op bepaalde verkeersaders en dat met name in het centrum van de stad. Er moet hiertoe overleg gevoerd worden in coördinatie met het gewestelijk niveau.

Recreatief en ontdekkings- toerisme ontwikkelen

Toerisme is ontegensprekelijk een dragende sector voor de Stad Brussel. Wat zij hier moet doen is het verbeteren van haar toeristische prestatie door het BITC te steunen, zowel op het gebied van onthaal als op het vlak van de promotie naar externe markten. Een nog uit te werken piste is het ontwikkelen van het vrijetijdstoerisme, gelijklopend met zaken- en congreestoerisme door uit te gaan van de culturele troeven en het patrimonium is nog een piste die ontwikkeld moet worden. Tot slot steunde de Stad, via met name Brussel 2000 of Euro 2000, initiatieven van internationale of Europese faam. Deze (en andere) dragende evenementen vormen een motor voor economische ontwikkeling, al was het maar door het imago en de ermee samenhangende marketing.

De stadsmarketing moet progressief gericht worden op het geheel van de componenten van de Brusselse samenleving, om zo te kunnen instaan voor coherente, geïntegreerde promotie. Het merk "Brussel, mijn ontdekking" vormt de ruggengraat van deze "City marketing" en is erop gericht de troeven en talenten van de Stad en haar inwoners te valoriseren.

De initiatieven van de Stad op het gebied van toeristische ontwikkeling betreffen zeer uiteenlopende activiteitensectoren, met name :

- *Het ontwikkelen van thematoerisme, in verband met de Brusselse specialiteiten (culinair, op museumgebied, folkloristisch, commercieel,...), met symbolische plaatsen en belichtingsprogramma's ;*
- *Steun geven aan het organiseren van openbare evenementen zoals de Jazz Marathon, de Kerstmarkt, Laken Beweegt, de Nocturnes van de Zavel,...*
- *Het bevorderen van alternatieve overnachtingsvormen (bij particulieren, via gastenverblijven en kleine eenvoudige hotelletjes) ;*

1.2.2. IN DE STAD BESTAANDE ARBEIDSPOTENTIEEL ONDERSTEUNEN EN ONTWIKKELEN

Gelijk lopend met deze speciale bemoeienissen is het van belang het in de Stad bestaande arbeidspotentieel te ondersteunen en te ontwikkelen. In die zin dienen ondernemingen met een sterke territoriale binding bevoorrecht en de plaatselijke mogelijkheden ontwikkeld te worden.

Al deze initiatieven ten voordele van de economische ontwikkeling moeten zo veel mogelijk ten goede komen aan de plaatselijke bevolking. Zo moet de Stad Brussel *de uitvoering van werken door plaatselijke KMO's en integratie-instellingen bevorderen voor bepaalde door de Stad en het OCMW opgevatte of bestelde bouwwerven.* Zo ook verbindt de Stad Brussel zich ertoe *bedrijvencentra te bevoorrechten, proefprojecten voor sociaal-professionele integratie in het kader van de job-dienst van het OCMW en de tewerkstellingsbeurzen te ontwikkelen.* Tot slot dient er bij bestellingen door de openbare instanties een *sociale werkgelegenheidsclausule opgenomen te worden.*

1.2.3. DE NATIONALE EN INTERNATIONALE FUNCTIES EEN EFFICIËNT EN DYNAMISCH ONTHAAL BIEDEN

De Stad Brussel wenst haar rang als gewestelijke en federale hoofdstad volledig te blijven houden en zich te manifesteren als Europese hoofdstad. Hiertoe moet ze **de nationale en internationale functies een efficiënt en dynamisch onthaal bieden en tegelijkertijd de andere stadsfuncties beschermen, vooral op het gebied van kwaliteit van het leven voor de inwoners**. Alle factoren van het stadsleven dragen immers bij tot de uitstraling van de rang van hoofdstad.

Het voortzetten en de ontwikkeling van het onthaalbeleid verlopen via het reserveren van ruimten waar die activiteiten zich kunnen ontwikkelen, maar ook via een toereikende onthaalinfrastructuur (op toeristisch, cultureel, commercieel en communicatie – gebied met name) in een mooiere stad met een betere levenskwaliteit.

In die zin moet *het beleid voor de promotie van de Stad met bestemming zakenwereld en politieke wereld worden voortgezet*. Op dat gebied neemt de symbolische en algemene perceptie van het stadscentrum een bijzondere plaats in. Het lijkt thans essentieel *de functies van de centrale ligging van de hoofdstad te herwaarderen, onder meer door er door te gaan met het investeren in openbare ruimten*.

Ook de aanwezigheid van de Europese instellingen heeft een aanzienlijke invloed op de ontwikkeling van verschillende wijken in de Stad. Ook hier is het van belang *de rol van voornaamste en symbolische Europese pool in de Noordoostwijk te bevestigen, maar wel te voorkomen dat er een eenzijdige samenbundeling ontstaat*. Het is daarom onontbeerlijk dat de verschillende openbare overheden hun acties per wijk coördineren en zich ertoe verbinden via een protocol voor akkoord. De Stad verbindt zich in dit protocol, dat volgende doelstellingen heeft :

- - *de globale heropwaardering van de wijk Leopold-Schuman;*
- - *de eliminatie van verlaten terreinen en de renovatie van bestemming veranderde gebouwen;*
- - *de oprichting van nieuwe huisvestingen teneinde de residentiële functie in de wijk te versterken;*
- - *de verbetering van de toegankelijkheid ten gunste van alle gebruikers en in het bijzonder de zachte gebruikers;*
- - *de heropwaardering van het imago van de inplanting van Europese instellingen te Brussel;*
- - *de bevestiging van de Europese aanwezigheid in de wijk (oprichten van nieuwe burelen en nieuwe vergaderzalen voor de Europese instellingen);*
- - *de goede organisatie van de veiligheid van personen en goederen gedurende de Europese Raden, rekening houdend met de belasting van de algemene mobiliteit en de toegankelijkheid tot de wijk.*

Het gaat er voor de Stad Brussel dus om mogelijkerwijs andere reservelocaties aan te houden als nieuwe Europese ontwikkelingspool/(en) op lange termijn.

Tot slot dienen de status en de rol van bepaalde bestaande of toekomstige grote voorzieningenpolen zoals de site van de Heizel, de zone van de NATO in Haren, de ULB of nog een andere grote toekomstige culturele pool bij Thurn & Taxis beschermd te worden.

Evenwijdig met dit onthaal/aantrekkingsbeleid is het van wezenlijk belang de erdoor ontstane effecten te controleren die tot onevenwichtige situaties dreigen te leiden voor de Stad en haar inwoners. Behalve de hinder voor de plaatselijke bevolking, die deze voorzieningen teweeg kunnen brengen (mobiliteit, stijging van de huren,...), bestaat één van de meest directe gevolgen voor de Stad er in ten overstaan van de hogere instanties een duidelijke houding te laten zien die erop gericht is *opnieuw te onderhandelen over de bestaande vergoedingen voor de met haar internationale rol samenhangende specifieke lasten*.

1.2.4. DE BEVOLKING EEN GEHEEL AAN VOORZIENINGEN EN MENSGERICHTE DIENSTEN VERSTREKKEN

Op het gebied van voorzieningen en diensten is de grootste uitdaging voor de Stad Brussel tweeledig : aan de ene kant moet ze **haar representatieve rol als hoofdstad vervullen** en aan de andere kant **haar bevolking een geheel aan voorzieningen en diensten voor de mensen verstrekken**. Meer dan de dienstverlening, die ze voor de bevolking verzorgen, brengen de grote voorzieningen soms zware lasten teweeg voor de Stad Brussel, die soms moeilijk op te brengen zijn. Daarom moet de Stad erop toezien dat die voorzieningen toegankelijk zijn voor de plaatselijke bevolking en dat die er niet te vaak alleen maar de ongemakken van ondervindt.

Algemeen genomen moet de Stad Brussel doorgaan met de specifieke acties op het gebied van onthaal en van het promoten van dienstverlening aan de mensen. Daarom moet ze de bestaande voorzieningen verbeteren, renoveren en optimaliseren. Meer in het bijzonder moet de Stad Brussel in termen van sociaal beleid en openbare gezondheid bedacht zijn op de sterke ongelijkheden en op de sociale breuk binnen de bevolking. Ze moet dus zorgen voor omkadering en voor gevarieerde en zeer uitgebreide sociale hulp.

Het sociale aanbod diversifiëren

De Stad Brussel beschikt over een groot netwerk aan voor de bevolking bestemde voorzieningen en sanitaire instrumenten. De verzoeken om sociale bijstand worden echter steeds talrijker en gevarieerder. Die evolutie, die volgt op de economische crisis van de jaren '90, bracht het OCMW van de Stad ertoe een Globaal Sociaal Plan op te zetten om zo op gepaste wijze op die verschillende problemen te kunnen ingaan.

Na deze verklaring is de eerste doelstelling van de Stad Brussel het sociale aanbod te diversifiëren. Hiertoe verbindt de Stad Brussel zich ertoe de verwezenlijking van het Globaal Sociaal Plan van het OCMW te steunen en op dit vlak een geïntegreerd beleid te voeren.

Verwezenlijking van die doelstellingen verloopt onder meer via :

- *steun aan de diverse door de Stad opgezette diensten (in het kader van de contracten betreffende veiligheid, preventie, hulp aan de mensen,...),*
- *het opstellen van een balans en het doorgaan met de acties die al ondernomen werden in het kader van het sociale luik van de wijkcontracten, waarbij wordt toegezien op samenwerking tussen alle actoren,*
- *steun aan de door het OCMW opgezette gedecentraliseerde sociale steunpunten*
- *of verder het behoud van het partnership en verbetering van de samenwerking tussen de openbare instanties, het OCMW en de diverse verenigingen op het terrein, ...*

Bovendien heeft het OCMW van Brussel ook actieprogramma's opgezet ten behoeve van meer specifieke bevolkingsgroepen, in dit geval bejaarden en gehandicapten. Het « Globaal Actieprogramma actie ten behoeve van de Bejaarden » (GAB) heeft als doelstelling bejaarden in staat te stellen zo lang mogelijk te blijven wonen in een aangepast woning of in een gemeenschappelijke structuur waar hun privacy zo goed mogelijk gerespecteerd wordt. De eerste doelstelling van het PGAB is dus « de bestaande diensten en instellingen te optimaliseren of zelfs vernieuwingen te overwegen met het oog op het verbeteren van het welzijn van de bejaarden overeenkomstig de huidige vereisten en de toekomstvooruitzichten ». Het doel van het « Globale Actieprogramma voor de Gehandicapten » is gehandicapten in staat te stellen zich volledig te ontplooiën, onder meer door uitbreiding van het actieplan voor bestaande structuren en diensten.

Het openbaar onderwijs de middelen geven die vereist zijn om zich te ontplooien en open te stellen naar de stad

Openbaar onderwijs speelt een fundamentele rol in onze samenleving. Verder dan zijn eerste opdrachten van vorming en opleiding speelt onderwijs een essentiële rol bij de toegang tot werk en bijgevolg tot sociale integratie.

Bovendien stellen de onderwijsinstellingen via hun onderwijs- of parascolaire structuren de jongeren een reeks voorzieningen op cultureel, sportief, letterkundig of ander vlak ter beschikking.

Teneinde zijn essentiële acties te kunnen ondersteunen –of zelfs ontwikkelen-, moet het de middelen krijgen die vereist zijn om zich te kunnen ontplooien. Er is momenteel een ingrijpend programma aan de gang voor de renovatie van de onderwijsinstellingen in de Stad wegens de verouderde staat en de leeftijd van sommige gebouwen.

De Stad Brussel moet met prioriteit doorgaan met haar inspanning op het gebied van investering in en onderhoud van de gebouwen. Die doelstelling verloopt via een hele reeks maatregelen, waaronder *het opstellen en doorvoeren van een programma voor de restauratie en de renovatie van het patrimonium, alsook het voortzetten van het herstellende, maar ook preventieve onderhoud van de gebouwen*.

Ook staat de Stad Brussel er op het gebied van het beheer van schoolgebouwen voor open om, *als de inrichting van de omgeving dat toelaat, lokalen, speelruimten, bibliotheken en sportinfrastructuren van de scholen ter beschikking te stellen voor de omwonenden*.

Evenwijdig hiermee is het noodzakelijk de onderwijsstrategieën aan te passen en binnen de verschillende instellingen moderne pedagogiek te verstrekken waarbij, uitgaande van de verworvenheden uit het verleden, de ontwikkeling van de nieuwe technologieën worden opgenomen en pedagogische activiteiten worden ontwikkeld, die gericht zijn op kwesties in verband met patrimonium, milieu, cultuur, groene ruimten, veiligheid,...

Verder is het noodzakelijk de algemene omkadering van de jongeren te verbeteren. Die verloopt met name via het werk van de onderwijsbemiddelaar. De Stad Brussel wenst dan ook *het aantal scholen, dat recht heeft op de onderwijsbemiddelaar in probleemwijken uit te breiden en het aantal bemiddelaars per leerling te verhogen*³. De omkadering van de jongeren verloopt eveneens via *het opzetten van cursusmodules voor sociale promotie en voor iedereen toegankelijke parascolaire activiteiten, via het ontwikkelen van inhaallessen, het doorgaan met de taakscholen,...*

Deze maatregelen op het gebied van de omkadering en het beheer van het patrimonium kunnen ook leiden tot de *promotie van plaatselijke acties, die gericht zijn op netheid en verfraaiing van de wijk door de jongeren*.

Tot slot kan de verwezenlijking van al die doelstellingen niet tot een goed einde gebracht worden zonder dat er sociale begeleiding wordt voorzien. De strijd tegen vroegtijdig schoolverlaten via pedagogische omkadering, psychisch-sociale hulp en passende bemiddeling blijkt essentieel te zijn. Het gaat er dus om toe te zien op de harmonieuze ontwikkeling (medisch, psychologisch en sociaal) van de jongeren door de uitbreiding van de onderwijscellen van de Dienst Preventie Oriëntatie Gezondheid, door het opstellen van programma's en specifieke opleidingen om mishandeling beter te controleren en om geweld te bestrijden,...

³ Door het aantal onderwijsbemiddelaars op te voeren van 1 per 400 leerlingen naar 1 per 300.

De ontplooiing van de persoonlijkheid en de ontwikkeling van de geestelijke en lichamelijke talenten en capaciteiten van iedere jongere bevorderen

De Stad Brussel wenst de kinderen en de jongeren er ook op voor te bereiden verantwoordelijke burgers te worden, die in staat zijn hun steentje bij te dragen aan de ontwikkeling van een democratische, solidaire, pluralistische samenleving die open staat voor elke cultuur, uitgaande van het principe dat verscheidenheid of zelfs heterogeniteit verrijkend is.

Hiertoe beschikt de Stad Brussel over een Dienst voor de Jeugd. Deze openbare dienst streeft er naar toegankelijk te zijn voor iedereen en kenmerkt zich door haar neutraliteit en haar wereldlijk karakter. Om de hierboven omschreven doelstellingen nu door te voeren verbindt de Dienst voor de Jeugd zich ertoe te strijden tegen uitsluiting en te werken in de richting van gelijkheid van kansen. Ze verricht hiertoe preventief werk en streeft ernaar sociale contacten te leggen tussen de diverse samenstellende delen van de bevolking. De Stad hecht groot belang aan het valoriseren en het benutten van de verscheidenheid en de culturele rijkdom van de jongeren .

Evenwijdig hiermee wenst de Dienst voor de Jeugd de verschillende vormen van samenwerking en partnerships met ouders, onderwijsinstellingen, verenigingsleven, inwoners,...te versterken. Die verschillende doelstellingen verlopen onder meer via doorvoering van een programma voor onderhoud, renovatie, versterking en inrichting van de plaatsen van onthaal en activiteiten alsook de bouw van nieuwe infrastructuren voor kinderen en jongeren.

Tot slot organiseert de Stad Brussel, in de wens de ouders tijdens de schoolvakanties tot steun te zijn, in samenwerking met de ASBL « Jeunesse à Bruxelles » en de VZW « Jeugd in Brussel » stages en vakantiecentra.

Het beoefenen van sport promoten

Ook sport en vrije tijdsbesteding vormen een materie waarvoor de Stad Brussel op dubbel vlak moet handelen. Aan de ene kant moet ze **voorzieningen verstrekken, die aangepast zijn aan evenementen van nationale en internationale klasse** en aan de andere kant moet ze **zich ervan vergewissen dat haar bevolking toegang heeft tot buurtvoorzieningen van kwaliteit.**

De Stad Brussel is van plan het beoefenen van sport te promoten. Deze doelstelling zal worden nagestreefd door clubs en sportgroepen te steunen, door zo veel mogelijk installaties toegankelijk te maken voor alle lagen van de bevolking (met name bepaalde onderwijsvoorzieningen als de infrastructuur dat mogelijk maakt), en door de ontwikkeling van nieuwe sportdisciplines te bevorderen.

1.2.5. DE CULTUUR HERWAARDEREN TEN BEHOEVE VAN HAAR INWONERS

De Stad Brussel erkent de waarde van de cultuur als factor van economische ontwikkeling, als wezenlijk element voor levenskwaliteit en sociaal evenwicht als factor bij het vasthouden van de bevolking en als toeristische attractie.

De Stad wenst een beleid te voeren voor het herwaarderen van de cultuur en er zo een belangrijke as van te maken in haar algemene ontwikkeling.

In het verlengde van de operatie "Brussel, Europese Cultuurstad van het jaar 2000" wenst de Stad Brussel de cultuur geschikte onthaalstructuren te geven. Die doelstelling verloopt onder meer via oprichting van het Huis van de Muziek en van een dansschool in de Loodtoren, de renovatie van het gemeentehuis van Laken aan het Bockstaelplein maar ook via nauwere samenwerking met de op het grondgebied van de Stad aanwezige of actieve federale, communautaire en gewestelijke culturele instellingen.

Het doel van deze initiatieven is het promoten van het artistiek bezig zijn en van de belangstelling van de bevolking voor kunst in het algemeen. Het verwezenlijken van die doelstelling kan verlopen via onder meer *de invoering van gunstige tariefvoorwaarden (vooral voor jongeren)*, via openingstijden die beter aansluiten bij de perioden van vrije tijd, via *integratie van kunst uit het dagelijks leven in de openbare ruimte* (cfr. Recyclart) of *via decentralisatie van de cultuur* in de wijken, waar die niet algemeen waar te nemen is.

Stadscultuur promoten en ontwikkelen en een netwerk van culturele buurtcentra over het hele grondgebied van de Stad opzetten : voor het centrum van de Stad het Breughelcentrum, voor de Noordoostwijk het O. Vanhauzenhovepaviljoen; voor Neder-Over-Heembeek de Sint-Nikolaaskerk ; voor Laken Noord de Cultuurwijk ; voor Laken Zuid het vroegere station van Laken en voor de Noordwijk het vroeger depot van de M.I.V.B.

Tot slot moet er een degelijke inspanning geleverd worden om gebouwen met een culturele bestemming in te richten, te renoveren of te beschermen.

1.2.6. TOEZIEN OP DE VEILIGHEID VAN DE BEVOLKING EN VAN DE BEZOEKERS

Op het gebied van veiligheid en preventie worden er al enkele jaren lang twee grootscheepse acties ondernomen om op dit gebied te komen tot grotere efficiëntie. Het gaat hier om de herstructurering van de Politie van de Stad Brussel en de veiligheidscontracten.

In de toekomst zal preventief beleid de voorkeur krijgen boven repressieve acties. De strijd tegen vroegtijdig schoolverlaten, de omkadering van jongerenhuizen en het opzetten van buurtpolitie vormen daar enkele voorbeelden van.

Verder worden de in het kader van de veiligheids- en de samenlevingscontracten gevoerde acties gehandhaafd. Tot slot wordt er doorgegaan met de herstructurering van de Stad Brussel, en in het bijzonder met het opleiden van de politiemensen en de modernisering van de uitrusting.

De Stad Brussel zal de verschillende beleidsvormen voor de gesubsidieerde wederopleving van de stad coördineren door ze op termijn een geïntegreerde structuur te bieden.

De doelstelling is deze gesubsidieerde beleidsvormen (zoals veiligheidscontracten, grootstedelijke beleidscontracten, wijkcontracten...) in staat te stellen te functioneren door middel van echte synergieën door de diensten te ontzuilen, maar met behoud van specificiteiten eigen aan ieder van die materies.

Deze verschillende acties moeten uiteraard geïntegreerd worden in het kader van de op federaal niveau doorgevoerde hervorming van de politiediensten. Zo zijn de 19 Brusselse gemeenten sinds 1 januari 2002 voortaan georganiseerd in zes interpolitiezones, waar gemeentepolitie en rijkswachtbrigades gemengd zijn. Zone 4 omvat Brussel-Elsene. Hij is ingedeeld in 3 districten, 15 divisies en 35 wijken. Het eerste district bestrijkt de Vijfhoek en de Noordoostwijk met de uitbreiding van de zone van het Europees Parlement. Het tweede bestrijkt Laken, Neder-Over-Heembeek en Haren terwijl het derde Elsene, de Louiza- en de Rooseveltlaan omvat, alsook het Ter Kamerenbos. Eén van de prioriteiten van deze hervorming is met name het herstellen van het vertrouwen tussen de burger en haar politie door een echte buurtpolitie op te zetten.

1.3.HET PROMOTEN VAN EEN DUURZAAM MILIEU (KAART 3)

Het is van primordiaal belang dat deze stadsontwikkelingsdynamiek past in de context van een **duurzaam milieubeleid**. De representatieve rol van de Stad Brussel en haar economische ontwikkeling geschieden te lang ten koste van onder meer de kwaliteit van haar woonklimaat en van de kwaliteit van het patrimonium of het milieu. Dat leidde tot een grote uittocht naar de rand van de goeode bevolgingsklassen en van jonge echtparen met kinderen en tot toenemende verpaupering van de stad. Er werd al wel verschillende jaren lang een groot aantal inspanningen geleverd om deze trend te keren, maar toch moeten die steeds meer geïntensiveerd en uitgebreid worden over het grondgebied van de Stad in zijn geheel.

In die context moeten het beleid op het gebied van milieu, van mobiliteit of van verfraaiing van openbare ruimten het Stadsproject zijn concrete vorm geven. **De kwaliteit van het leven in de stad wordt also een essentiële bekommernis van de Stad Brussel.** Of het nu betrekking heeft op het gebied van het milieu, door het intensiever bestrijden van overlast en vervuiling, of op het gebied van de bouw, door het beschermen van het patrimonium en van de typische eigenschappen van de bouw, of op het gebied van mobiliteit, door het in gebruik nemen van verkeersplannen in de Vijfhoek, in de Noordoostwijk en het Ter Kamerenbos en het toekennen van een bevoorrechte plaats aan het openbaar stedelijk, voorstedelijk, en interstedelijk vervoer evenals aan de niet-gemotoriseerde vervoerswijzen, wenst de Stad **de straat haar functies terug te geven van levensruimte en trefpunt**, net zozeer als die van verplaatsing. Ze zal zich ertoe verbinden door te gaan met het proces van renovatie en terug kwalificatie van haar openbare ruimten. Bovendien zullen de groene ruimten eveneens het voorwerp uitmaken van grote inspanningen, zowel op het gebied van hun onderhoud en van sociale en culturele evenementen, als op het gebied van het tot stand brengen van een gemeentelijk groen netwerk of van de aanleg van nieuwe buurtstadsparken.

1.3.1. DE BEREIKBAARHEID IN DE STAD HANDHAVEN DOOR DE PLAATS VAN DE VERSCHILLENDE DIENSTEN TE OPTIMALISEREN (KAART 9,10,11)

Voor de Stad Brussel hoeft het beleid van bereikbaarheid niet uit te gaan van een logica van "stromen". De mobiliteit moet daarentegen georiënteerd worden door van te voren de nuttige bereikbaarheid te bepalen, die de basis vormt voor de doelstellingen voor de ontwikkeling ervan. Zo wenst de Stad een beleid voor te stellen van modale combinaties die vertaald kunnen worden in een beter evenwicht tussen buurtbereikbaarheid (alle wijzen) en bereikbaarheid over middellange of langere afstand waarop haar grondgebied aansluit.

Gelijk lopend hiermee wil het mobiliteitsbeleid van de Stad Brussel een steun zijn voor de dynamiek in de wijken, die geconcretiseerd moet worden door het verbeteren van de bereikbaarheid (in ruime zin) en/of de aantrekkingskracht van de verschillende wijken.

Dit mobiliteitsbeleid verloopt onder meer via het opzetten van beter gerichte, meer duidelijke en beter in de Stad geïntegreerde openbare vervoersdiensten, waarbij er wel op wordt toegezien dat er tegelijk optimale "netwerkeffecten" in gebruik worden genomen ten overstaan van de bereikbaarheid van de rest van het Gewest, het land en Europa. Dat veronderstelt met name dat de middelen veeleer gericht worden op diensten aan de gebruikers en op de partnerships tussen de actoren.

Evenwijdig hiermee verbindt de Stad zich ertoe een globaal en efficiënt beheer te voeren voor het parkeren van de auto's. Het gepast beheren van het parkeren is immers een conditio sine qua non voor een mobiliteits-, milieu- en stedenbouwbeleid.

Dit beleid wordt voelbaar zowel op het vlak van het *herzien van de normen voor het aanleggen van nieuwe privé parkeerplaatsen* als op het vlak van het *beheer van het parkeren op de openbare weg*

(waarbij sommige gebruikerscategorieën bevoorrecht worden ten koste van andere) of nog door het opstellen iedere keer dat het nodig blijkt van *partnerships met de exploitanten van openbare parkeerplaatsen*.

Ook lijkt het noodzakelijk de actoren van de stad beter bewust te maken voor een efficiënte en duurzame mobiliteit. Geen enkele vorm van beleid lijkt te kunnen worden opgelegd als hij niet gesteund wordt door middelen voor het bewust maken van de verschillende actoren in de samenleving.

Bovendien moet de soms beperkte bewegingsruimte aangegeven worden, waarover de Stad Brussel op het vlak van mobiliteit beschikt, met name ten aanzien van de openbaar-vervoerbedrijven. De Stad Brussel wenst echter vernieuwende initiatieven voor te leggen die onderzocht zouden kunnen worden op het vlak van de al bestaande structuren, vooral door de openbaar-vervoerbedrijven. Dit mag niet verhinderen dat de Stad Brussel zich opstelt in een realistische context, waarin rekening wordt gehouden met de financiële, institutionele, menselijke, organisatorische middelen die ze ter beschikking heeft.

Tot slot moet er bij het opzetten van dit mobiliteitsbeleid op worden toegezien dat de effecten die het verkeer teweegbrengt op het stadsmilieu tot een minimum worden teruggebracht, of het daarbij nu gaat om de luchtkwaliteit, het lawaai, het gebruik van ruimte of de sociale uitsluiting. Zo ook mag het mobiliteitsbeleid niet gevoerd worden ten koste van het verfraaiingsbeleid van de Stad, zowel op het vlak van het bouw-, landschappelijk als ecologisch patrimonium.

Het doel van dit voluntaristisch beleid is het verbeteren van de bereikbaarheid, niet alleen van de centrale delen, maar ook van de secundaire centra en het geleidelijk reduceren van het aandeel van de privé wagen, vooral voor dagelijks pendelen. In die context zullen de intermodale uitwisselingspolen (op stadsniveau of zelfs op het niveau van grote stadssectoren), die te vinden zijn op het grondgebied van de Stad (of aan de grens ervan), steeds meer een belangrijke rol gaan spelen in functie van hun omvang, maar ook hun verschillende functies.

Dit streven moet steunen op het optimaliseren van de bereikbaarheid per spoor, vooral van het stadscentrum (Noord-Zuidverbinding), met daarbij in de komende jaren een aanzienlijke toename van de internationale aanvoer, een duidelijke versterking van de IC/IR-verbindingen en de effecten van het in gebruik nemen van de GEN. Vervolgens moet de dynamiek van de Noordoostwijk ondersteund worden, waarvan de bereikbaarheid sterk moet evolueren ten gunste van de aanvoer per trein en niet alleen maar van de GEN. De Noordwijk op zijn beurt moet zo snel mogelijk verbonden worden met de te ontwikkelen site van Thurn & Taxis door nieuwe stadsdiensten, die echter nog nader omschreven moeten worden.

Wat betreft de metro, gaat het erom acties te promoten die erop gericht zijn :

- *De kleine ring te omsluiten ;*
- *De frequenties ervan beter te verdelen in ruimte en in tijd, ten voordele van de organisatie van het spoorwegnetwerk dat zowel gericht is op de Noord-Zuidverbinding als op de Ruimte Brussel-Europa, en dus een betrekkelijke geïnduceerde rationalisering te ondergaan en te komen tot een verbeterde exploitatie ;*
- *De stations beter zichtbaar/aantrekkelijker maken in de stadsruimte, (in het bijzonder Kunst-Wet, Centraal Station en Schuman) dank zij van de geleidelijke renovatie ervan ;*
- *De omwonenden beschermen tegen de parkeermethoden van pendelaars in de omgeving van de stations ;*
- *Versterkte frequenties bevestigen op ieder exploitatie-uur ;*
- *De stations progressief uitrusten met fietsenstallingen en liften.*

Wat betreft het tramnetwerk, wenst de Stad Brussel van harte :

- *De regelmaat te verbeteren op de Noord-Zuid-as, om zo de "netwerkeffecten" met de metro te optimaliseren (exploitatievoorwaarden en frequenties) en te zijner tijd de exploitatie ervan door een andere vervoerswijze te overwegen (lichte metro of "snel" tram) door de centrale perrons, daar waar ze bestaan in gebruik te nemen ;*
- *De prioriteit van de "Koninklijke As" te versterken ;*
- *Op korte termijn een efficiënte verbinding te bestuderen tussen Neder-Over-Heembeek (met inbegrip van de site van het Militair Hospitaal) en het stadscentrum via een nieuwe spoorverbinding aan de Werkhuizenkaai ;*
- *De as van de westelijke kleine ring aantrekkelijker te maken (eigen bedding, globale verzorging van de openbare ruimte) ;*
- *Het avondspitsuur uit te breiden tot na 18u00, zoals bij de metro.*

Wat betreft de stadsbussen, wenst de Stad :

- *De diensten progressief specialiseren, waarbij sterke assen, verbindingen tussen de wijken (terugvallen op andere vervoerswijzen), diensten van het type "city-bus" (minstens uit te breiden in de Vijfhoek) en diensten die wijken in de stadsrand aandoen, van elkaar gescheiden worden door een toename van de midi-bussen ;*
- *Op korte termijn het belang te bestuderen van een oost-west-verbinding in de Vijfhoek en het verlengen van diverse lijnen (met name van Montgomery tot Schuman) ;*
- *Door te gaan met het verbeteren van de omstandigheden voor toegang tot en wachten bij de halten ;*
- *Het gebruik van niet vervuilende bussen aan te moedigen*
- *Bepaalde MIVB-diensten beter te integreren met de TEC-De Lijn-diensten.*

Wat betreft de voorstadsbussen :

- *De exploitatie, de stadstrajecten en de eindstations ervan rationaliseren (Zuid-, Noord- en Schumanstation) om zo in de stadsstructuur goed herkenbare sterke assen te scheppen, waarvan zowel inwoners als pendelaars profiteren, alsook veel sterke uitwisselingspolen.*

Tot slot op het vlak van de kwaliteit van de dienstverlening wenst de Stad :

- *Dat de tariefintegratie zo snel mogelijk geconcretiseerd wordt, in Brussel, maar ook in de rand. De MIVB moet ook doorgaan met haar inspanningen op het gebied van diversificatie van haar tarieven om zo producten te kunnen aanbieden die beter beantwoorden aan de verwachtingen van de klanten ;*
- *Dat er partnershipovereenkomsten worden uitgewerkt tussen de actoren : Staat, Gewest, MIVB, NMBS, gemeenten, bedrijfszones, parkeerplaatsexploitanten, handelaars, taxichauffeurs,... (door toeristen bijvoorbeeld geïntegreerde biljetten aanbieden, dat behalve recht op gebruik van het openbaar stadsvervoer ook kortingen geeft in verschillende musea of andere culturele of zelfs commerciële activiteiten) ;*
- *Dat er vernieuwende experimenten worden ontwikkeld om zo met name nieuwe groepen klanten te binden (vervoersbewijzen waarbij car-sharing wordt opgenomen, fietsen ter beschikking stellen van fietsen aan de randzones van de stad, ...) ;*
- *Dat er wordt doorgegaan met de modernisering van het rollend materieel op het vlak van capaciteit, comfort, bereikbaarheid, "look", veiligheid,...*

- *Dat er kwalitatief centrale uitwisselingspolen worden gevaloriseerd (Centraal Station, Schuman-station) en randstations (Bockstael, Heizel,...).*

Waar het gaat om de bereikbaarheid met de auto moet de Stad een beleid voeren dat erop gericht is :

- *De gewestelijke aanpak te versterken die erop gericht is het netwerk hiërarchisch in te delen en te "specialiseren", zonder dat die daarbij echter te star wordt toegepast, waarbij de voorkeur uitgaat naar een voor alle gebruikers zo duidelijk mogelijke werking en beheer ;*
- *De wil van het Gewest te concretiseren om niet-gemotoriseerde gebruikers op alle wegen een voorkeurplaats te geven en voorrang te verlenen aan het openbaar vervoer (en andere niet-gemotoriseerde gebruikers) ten opzichte van het autoverkeer ;*
- *Het wegensysteem te beheren met het doel uitwisselingen in de stad te bevorderen, waarbij de bereikbaarheid langs de weg van de centrale zones gemoduleerd wordt in functie van het aanbod van het openbaar vervoer ;*
- *Het principe "één weg, één beheerder" door te voeren en een meer coherent beleid te vragen op het vlak van de bewegwijzering (veeleer Gewest dan Federale Staat) ;*
- *Door te gaan met de onderzoeken die specifiek in verband staan met het beheer van het verkeer en van het parkeren van autobussen in de Stad, vooral ten aanzien van de toeristische polen gelegen in de Vijfhoek en de Noordoostwijk.*

De problematiek van de taxi's vormt ook een belangrijk streefdoel voor een stad als Brussel. Het volgende moet gebeuren :

- *De intermodale samenwerking verder uitwerken (gecombineerde diensten met de MIVB en vooral met de NMBS) ;*
- *Rekening houden met de gewettigde behoeften van de sector, in het bijzonder door het aanleggen van geschikte staanplaatsen voor deze voertuigen;*
- *Deze voertuigen faciliteiten verlenen voor het gebruik van de voorkeurswegen, waarbij er wel op moet worden toegezien dat de van kracht zijnde algemene regels nageleefd worden.*

De niet-gemotoriseerde gebruikers op alle wegen een voorkeursplaats toekennen

De promotie van de zachte mobiliteit is zonder twijfel de sector waarop de Stad Brussel het meeste vat heeft. Ze moet :

- *De renovatie van de voetpaden voortzetten en versnellen, in naleving van de recente GSV betreffende de openbare weg en personen met beperkte mobiliteit ;*
- *De grote stadsbarrières doen verdwijnen of toch minstens het effect ervan verzachten (oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers...);*
- *De bestaande inrichtingen voor fietsers beter onderhouden en nieuwe aanleggen ;*
- *De fietsenstallingen uitbreiden op de openbare weg, in openbare parkeerplaatsen, in privé gebouwen (via het toekennen van stedenbouwkundige – of milieuvergunning), in stations, enz.*
- *Stelselmatig de kwaliteit onderzoeken van de inrichting van openbare ruimten, met speciale aandacht voor de niet-gemotoriseerde gebruikers in het algemeen, en in het bijzonder voor personen met beperkte mobiliteit ;*
- *Bijzondere aandacht besteden aan de ontwikkeling van transgewestelijke rijwielnetwerken met toeristische of recreatieve bestemming.*

De ontwikkeling van de waterweg steunen ten behoeve van het goederenvervoer

Op dit gebied gaat het er voor de Stad om een rol te spelen bij de verschillende stappen die erop gericht zijn :

- *Het belang en de haalbaarheid te onderzoeken van het ontwikkelen van het vervoer van bepaalde materialen via het kanaal (met name bouwmaterialen, huishoudelijk afval,...) daarbij gebruik makend van haar plaats in de bestuursstructuren van de Haven van Brussel ;*
- *Het belang te bestuderen van het opzetten van een pendelboot in het noordelijk deel van Brussel ;*
- *Een gewestelijke en bovengewestelijke strategie uit te werken voor het beheren van goederenstroom ten opzichte van de behoeften van de stad. Logistieke platformen zouden met name de economische prestaties van de sector moeten verbeteren en het effect van het verkeer van leveringsvoertuigen in de stad, en dan vooral in de centrale zones, terugdringen.*
- *Naar behoren gesitueerde leveringszones te ontwikkelen, vooral in de handelskernen.*

1.3.2. EEN GROENE, NETTE EN DUURZAME STAD (KAART 8)

Het groene patrimonium van de Stad beschermen en ontwikkelen

Op het vlak van het beheren van de groenen ruimten is de voornaamste doelstelling van de Stad Brussel het beschermen en ontwikkelen van haar groene patrimonium. Die doelstelling verloopt aan de ene kant via ***het beschermen en het op de voorgrond plaatsen van het bestaande groene patrimonium*** en aan de andere kant via ***het verdichten en het verderzetten van de continuïteit van het groene netwerk***.

Om haar groene patrimonium te beschermen en te doen uitkomen ***moeten sommige parken en groene ruimten in de Stad Brussel grondig gerenoveerd worden***. Deze maatregel geldt met name voor enkele grote parken van de Stad :

- ***Het Leopoldpark*** : het gaat hier allereerst om het rationaliseren van de status en het beheer ervan. Vervolgens zijn er nog verschillende investeringen vereist, ten eerste voor het beschermen van de diversiteit aan planten en de wandelroute in het park, maar ook om te zorgen voor een groter aantal toegangswegen voor voetgangers. Bovendien staan er in het Leopoldpark verschillende gebouwen. Het zou wenselijk zijn als er daarvoor een duurzame bestemming werd gevonden, bij voorkeur met een sociale, onderwijs-, culturele of wetenschappelijke doelstelling. Tot slot is het nodig maatregelen te treffen ter bestrijding van het parkeren van auto's in de open lucht (behalve leveringen).
- ***Het Jubelpark*** heeft eveneens een opwaardering nodig. Verschillende maatregelen zijn gericht op rationalisering van het beheer van het park en de omliggende wegen om zo toe te zien op het openbare karakter van het park in zijn geheel. Zo moet met name iedere vorm van verkeer en parkeren van auto's ten oosten van de bogen verhinderd worden, maar blijven de bezoekersparkeerplaatsen op de esplanade wel bestaan. Vervolgens moeten er maatregelen worden getroffen tegen geluidsoverlast (werken hebben al geleid tot vermindering van het effect van de Kennedy-tunnel). Verder moeten er inrichtingen uitgevoerd worden, waardoor de toegangswegen voor voetgangers en fietsers veiliger en comfortabeler worden vanuit alle omliggende wijken.
- ***Het Ter Kamerenbos*** heeft een grondige restauratie nodig, die erop gericht is de ecologische, recreatieve en verkeers-functies van het Bos op elkaar af te stemmen. Het onlangs aangenomen verkeersplan moet in gebruik genomen worden en er moeten maatregelen worden getroffen ter bestrijding van geluidsoverlast. Wat het Bos zelf betreft, moeten de taluds van de vijver worden gerestaureerd, alsook de verlichting, er

moet sanitair worden geïnstalleerd en het Robinson-chalet moet weer worden opgebouwd met inachtneming van het omliggende milieu. Tot slot moet de toegang voor voetgangers tot het Bos vanuit alle wijken, en vooral vanuit de Groene Jagerwijk, verbeterd worden. In het kader van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en het Brussels Gewest liggen er momenteel studies voor het restaureren en het in waarde herstellen van het Bos ter tafel.

- **Het park van Osseghem** heeft op het moment te maken met een zorgwekkende verlaging van het waterniveau van het grondwater als gevolg van het massale betongebruik op het Heizel-plateau. Er moeten maatregelen worden getroffen om de watervoerende laag te beschermen tegen vervuiling en erop toe te zien dat die gevoed wordt.

Teneinde hun historische of culturele waarde te beschermen **moeten sommige parken geklasseerd of beschermd worden** en er zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan verschillende parken : de koninklijke serres, de tuin van het Chinese Paviljoen, het Koninklijk Domein, Stuyvenbergh, het Belvédère, het kerkhof van Laken en ook Begijnenbosdal.

De status van sommige parken moet beter omschreven worden, bijvoorbeeld het nieuwe Fontainas-park, dat nog bevestigd moet worden als groene ruimte. Verder valt het aan te bevelen **een gedifferentieerd beheer tussen de groene ruimten te bevorderen, en wel met name op het gebied van het onderhoud**.

In die context wordt het onderhoud van zes groene ruimten van de Stad overgedragen naar het Brussels Instituut voor het Milieubeheer BIM. Deze overdracht houdt geenszins een overdracht van eigendom in. Er wordt dan een beheerscomité, bestaande uit vertegenwoordigers van de Stad en het B.I.M., opgezet. Het gaat hier om de volgende groene ruimten : Leopoldpark, tuin van de Maalbeekvallei, de Meeûssquare (voor het deel dat op het grondgebied van de Stad ligt) alsook de beboste middenberm tussen de Van Praet- en de Vuurkruisenlaan, die ressorteren onder het B.U.V.

Diagnose vestigt de aandacht op de moeilijke bereikbaarheid van sommige groene ruimten, of dat nu gaat om de veiligheid (Osseghem-park, tuin van het Chinese Paviljoen, Ter Kamerenbos,...), om het aantal toegangswegen (Leopoldpark,...) of gewoonweg om het feit dat de toegang er verboden is (zoals de Serres van het Koninklijk Domein, die te weinig toegankelijk zijn voor het publiek). De Stad Brussel verbindt zich er dus toe **die groene ruimten beter toegankelijk te maken** en met name door er beveiligde toegangswegen naar in te richten.

Teneinde de continuïteit van het groene netwerk in zijn verschillende vormen te verdichten en er op toe te zien wenst de Stad Brussel **groene stromen aan te leggen door aanplantingen op de openbare weg en door het aanleggen van nieuwe stadsparken**. In die context wenst de Stad Brussel op haar grondgebied een « **groene basisstructuur** »⁴ aan te leggen in navolging van het « groene netwerk » op gewestelijk niveau. Op die manier ligt het in de bedoeling van de Stad haar groene element te optimaliseren, maar ook de continuïteit ervan te bevorderen.

Deze « groene basisstructuur » zou een sociale, maar ook een ecologische functie moeten hebben :

- Er wordt naar de verbetering van het contact « bewoner – natuur ». Zo zou idealiter de gelegenheid aangegrepen moeten worden om een voetgangers en/of rijwielverkeersnetwerk te ontwikkelen, dat zo veel mogelijk in het groen ligt. De doelstellingen hier zijn niet alleen veiligheid en vermaak, maar ook de herovering van de openbare ruimte, van individuele autonomie en van gezelligheid ;

⁴ Het gaat er dus om een « groen netwerk » aan te leggen, dat omschreven kan worden als het geheel van de met elkaar door lineaire groene verbindingen verbonden groene ruimten.

- Het gaat erom de kwantiteit te doen toenemen en de (ecologische) kwaliteit te verbeteren van de ruimten die biologisch leven bevatten. De doelstellingen zijn dus het verbeteren van de ecosystemen (op het vlak van biodiversiteit, stabiliteit,...) en de omvang ervan zoveel mogelijk uit te breiden.

De Stad heeft verschillende sites die geklasseerd zijn als van ecologisch belang. Deze sites vormen de kernzones van het groene ecologische netwerk. Als centrale elementen zijn ze niet alleen verbonden met de (bestaande of te scheppen) "groene objecten", doordat ze een zo homogeen mogelijke basisstructuur vormen, maar ook met de centrale zones van de aanliggende gemeenten, doordat ze zo volledig opgenomen zijn in het project op gewestelijke schaal.

De huidige situatie van de Stad houdt in, dat ze met voorrang de beplanting moet aanpakken van het centrale gedeelte, dat door de bouwdichtheid ervan gebrek aan groene ruimten heeft. In de wijken die het armst zijn aan groene ruimten, doordat de binnenhuizenblokken tamelijk dicht bebouwd zijn, wordt de nadruk gelegd op het inrichten van pleinen en kruispunten.

Daarbij wordt eraan gedacht dat de afstand binnen de mazen dusdanig moet zijn dat een voetganger het netwerk in enkele minuten moet kunnen bereiken (minder dan een kilometer) vanaf eender welk punt.

Het netwerk vult dus dat aan dat op gewestelijk niveau werd aangelegd.

In dit kader blijkt de aanleg van een groene ruimte op de site van Tour & Taxis prioritair. Bovendien kan dit nieuwe park verbonden worden met een nieuwe lineaire groene buurtruimte, die moet worden aangelegd in Laken, ten zuiden van de spoorweg, op de vroegere terreinen van de NMBS, langs de E. Bockstaellaan. De belangrijkste aan te leggen groene stromen zijn te vinden in de vallei van de Maalbeek, het kanaal met onder meer de inrichting van de omgeving van het Béco-dok, de lanen van de Verbinding en in Haren en Neder-Over-Heembeek de verbindingen tussen de parken en wandelroutes van het plateau en van de heuvelkam.

De Stad Brussel verbindt zich ertoe *de groene dimensie te doen naleven bij het opstellen van haar BBP's, bij het behandelen van vergunningen,...*

Bovendien zal de Stad Brussel veel aandacht besteden aan de *groenbeplanting van de binnenhuizenblokken en de bescherming van de achteuwbouwozones*. Ze zal in bepaalde wijken of onder bepaalde voorwaarden aanvragen om stedenbouwkundige vergunning of aanvragen om milieuvergunning weigeren voor HORECA-activiteiten of voor de aanleg van parkeerplaatsen aan de binnenhuizenblokken, behalve voor een naar behoren gemotiveerde uitzondering, die geen afbreuk doet aan de woonkwaliteiten van de huizenblokken.

1.3.3. ACTIEF STRIJDEN TEGEN ALLERLEI VORMEN VAN STADSOVERLAST EN -VERVUILING

Het milieubeleid van de Stad Brussel beperkt zich niet tot het beheren van de groene ruimten. De Stad moet ook instaan voor het actief bestrijden van een grote hoeveelheid stadsoverlast en -vervuiling, en wel op verschillende domeinen : kwaliteit van de lucht, geluidscmfort, kwaliteit van water en bodem, energieverbruik en afvalbeheer.

De Stad Brussel zal een strategisch meerjarenplan opstellen voor de strijd tegen vuil, dat erop gericht is de middelen te concentreren en tegelijkertijd op verschillende domeinen op te treden : preventie (informatie en bewustmaking voor netheid, didactische acties op de scholen en bij de bewoners...), verbeteren van prestaties en uitbreiding van de aangeboden diensten (inzameling van groot huisvuil,

anti-graffiti-dienst, drollenwagentjes en aanleggen van hondentoiletten,...), optimaliseren van repressie (gemengde brigades, betere verbalisering,...). De Stad moet ernaar streven de schoonmaak van de openbare ruimte te rationaliseren, met name door het beperken van het aantal binnen dezelfde zone optredende actoren. Er moet overleg georganiseerd worden met de bewoners over het op het vlak van netheid gevoerde beleid.

De Stad Brussel wil op verschillende manieren optreden. Ten eerste moet ze binnen haar interne organisatie het voorbeeld geven door een beheersbeleid te voeren, dat de effecten op het milieu tot een minimum beperkt. Er zijn verschillende maatregelen die tot die doelstelling kunnen bijdragen :

- *de dienst milieuraadgeving versterken en zo goed mogelijk gebruik maken van haar bekwaamheden*
- *doorgaan met de milieu-opleiding van haar personeel*
- *een bedrijfsmobiliteitsplan voor haar personeel opzetten.*

Bovendien wil de Stad ook zorgen voor ***bewustmaking van de bevolking voor milieuproblemen in een stadsomgeving, zodat dit leidt tot veranderingen in het gedrag***. Ook hier moeten de bekwaamheden van de dienst milieuraadgeving ingezet worden. Het gaat er hier voor de Stad met name om de bevolking op te voeden in haar respect voor de natuur en de mensen bewust te maken van de kwetsbaarheid van de ecosystemen, vooral door het opzetten van didactische acties op de scholen.

Tot slot wil de Stad ***repressiemaatregelen inzetten tegen personen, die de wetten op het gebied van het milieu niet naleven***. Om graffiti, wildplakken of sluikestorten efficiënt te kunnen bestrijden ***moet het aantal agenten, die bevoegd zijn een PV op het vlak van het milieu op te stellen, uitgebreid worden***. Ook is het van belang de geldende reglementen te doen naleven, in het bijzonder die op het vlak van geluidsoverlast (lawaai in verband met buurtproblemen), maar ook ***de maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn voor het terugdringen van lawaai en van luchtvervuiling in verband met het wegverkeer***, en tot slot steun te geven aan acties gericht op het verminderen van het lawaai van het luchtverkeer (vooral voor de wijken in het noorden van de Stad). Het bestrijden van luchtvervuiling verloopt ook via ***betere informatie over verwarming in huis en efficiënt controleren van de milieuvergunningen***.

Tenslotte moet het hele pakket maatregelen neerkomen op het promoten van duurzame ontwikkeling. De verschillende vormen van milieubeleid kaderen in een lange-termijnperspectief, hoofdzakelijk wat betreft energieverbruik en het beheren van natuurlijke bronnen.

Daarom wil de Stad Brussel :

- ***Een programma opzetten voor Rationeel Gebruik van Energie***, om zo energiebesparingen te verwezenlijken op het gebied van het verbruik van water, elektriciteit, gas en stookolie ;
- Erop toezien dat ***het ophalen van afval geoptimaliseerd wordt en dat dan via een geschikt circuit verwijderd wordt***, zodat de hoeveelheid geproduceerd afval afneemt ;
- ***Doorgaan met de inspanningen die geleverd worden op het vlak van openbare netheid***, zowel op het vlak van personeel als op dat van materiaal ;
- ***Zuinigere openbare verlichting ontwikkelen en het gebruik van niet-drankbaar water voor sommige taken promoten***.

1.4.EEN GEMEENTE TEN DIENSTE VAN HAAR BEVOLKING

Algemeen genomen is het streefdoel in het beleid voor openbaar bestuur **het begeleiden en ten uitvoer leggen van de beleidssectoren.**

1.4.1.GEMEENTEFINANCIËN

Diagnose toonde aan dat, wil ze haar rol als hoofdstad houden, de opdrachten en verantwoordelijkheden voor de Stad Brussel steeds uitgebreider worden, terwijl evenwijdig daarmee haar inkomsten slechts heel weinig toenamen. Ondanks een schuld, die op het moment gezond en goed onder controle is, en bij gebrek aan een duidelijke stijging in de bijdrage van de personenbelasting leidt dit tot een structurele tekort die het begrotingsevenwicht van de Stad in gevaar brengt.

De Stad is dus van plan om *ten aanzien van de Federale Staat nieuwe onderhandelingen aan te gaan over de vergoedingen die bestaan voor de specifieke lasten in verband met haar rol als hoofdstad en haar internationale rol.* Ook is ze van plan *een billijk deel op te eisen uit het gemeentefonds en het sociale-hulpfonds, evenals een eerlijke vergoeding voor de dode hand.*

Op fiscaal gebied wenst de Stad Brussel de fiscale grondslag uit te breiden door middel van een beleid, dat gericht is op de terugkeer naar de stad van een bevolkingsgroep die een fiscale bijdrage kan leveren en op een gunstig onthaal voor bedrijven.

Verwezenlijking van die doelstellingen verloopt onder meer via :

- *het stelselmatig zoeken naar hulp en toelagen van allerlei orde, waarop de Stad aanspraak kan maken*
- *het onderzoeken van fiscale prikkels in het kader van de strijd tegen overlast.*

1.4.2.GEMEENTE-EIGENDOMMEN EN HET IMMOBILIËNBELEID

Financiën vormen slechts een deel van het beleid betreffende openbaar bestuur. De Stad Brussel is eigenares van een groot huizen- en grondbestand, zowel openbaar als privé. Het beleid voor het beheer en het opwaarderen van dit patrimonium is van essentieel belang. De doelstelling van de stad zal met name zijn om een financieel evenwicht, een bescherming van het erfgoed, een gemengd sociaal karakter en een regeling van de huur te verbinden. Sommige ensembles van het openbaar patrimonium, zoals het Heizel-plateau, de overdekte markt of de onderwijsinstellingen vergen een beleid dat er specifiek op is afgestemd.

Voor de rest moet de Stad Brussel **het beheer van haar openbaar en privé patrimonium optimaliseren.** Het is met name noodzakelijk

- Toe te zien op het dynamisch beheren van haar park aan privé woningen en die woningen te promoten door de Grondregie, die onder meer gericht is op zelffinanciering en een toegenomen renovatiebeleid
- De problematiek aan te pakken van de omvorming van grote openbare locaties, zoals het Rijks-administratief Centrum.

Bovendien verbindt de Stad Brussel zich ertoe door te gaan met de acties bij particulieren die gericht zijn op het in eer herstellen van hun eigen patrimonium. Er leiden verschillende maatregelen naar dit doel. Het gaat er hierbij vooral om :

- *Meer middelen te besteden aan de strijd tegen leegstaande gebouwen : opleggen van in functie van de duur oplopende belastingen,...*
- *De mogelijkheid te bestuderen van een gemoduleerde toepassing van het principe van de stedenbouwkundige lasten (huisvesting, openbare ruimten, omvorming van bestemming) in functie van de behoeften per wijk en in overeenstemming met de bestaande regelgeving.*

1.4.3. ORGANISATIE VAN DE ADMINISTRATIE

Het is noodzakelijk de transversaliteit tussen de verschillende diensten en afdelingen, waaruit de administratie van de Stad Brussel bestaat, te verbeteren. Dit dient te gebeuren zowel op het gebied van het coördineren van de gedachten als op het gebied van de acties.

Deze doelstelling moet gehaald worden via het doorvoeren van verschillende maatregelen, waarbij met name :

- *Het opzetten van een overleggroep onder leiding van de gemeentesecretarissen om te onderzoeken waar en hoe het evenwicht in de organisatie van de diensten eventueel hersteld moet worden*
- *Het doorgaan met de toepassing van het social handvest om de diensten dynamiek te geven en de motivatie en de opleiding van de gemeentebeambten te verbeteren*

De Stad Brussel streeft naar oprichting van een cel, die belast wordt met het zoeken naar subsidies voor algemene programma's in functie van de kosten – opbrengstverhouding. Voordat die wordt opgericht, moet er een studie naar de rendabiliteit worden verricht.

1.4.4. DE BETREKKINGEN MET DE ANDERE PARTNERS

Tot slot omvat het beleid betreffende openbaar bestuur ook de public relations van de Stad Brussel, of dat nu ten opzichte van inwoners is, van haar buurgemeenten in het Gewest of van de andere openbare instanties.

De betrekkingen van de Stad Brussel met de bevolking

De Stad Brussel verbindt zich ertoe zich naar de bevolking toe te blijven openstellen en de contacten ermee te blijven leggen en de betrekkingen publiek / Stad Brussel te verbeteren.

De voornaamste maatregelen hier zijn :

- *Het verbeteren van de informatie naar de bevolking toe via het Huis van Participatie, via het gemeenteblad en de Internet site ;*
- *De bevolking kennis laten maken met de actoren in haar eigen wijk (wijkagent, straatveger, maatschappelijk assistent,...) en de mogelijkheden tot rechtstreeks contact met de beamten te verbeteren ;*
- *De huidige decentralisaties te behouden en de uitrusting ervan te verbeteren.*

Overleg met de andere gemeenten en openbare instanties

Het gaat er om voor de Stad Brussel acties te voeren in overleg met de andere gemeenten en de andere openbare instanties.

Deze acties zijn van wezenlijk belang, want ze moeten de mogelijkheid bieden de ontbrekende dimensie bij het overleg en de actie tussen de gemeentelijke en gewestelijke dimensie, met andere woorden de intercommunale dimensie, op te vullen. Want die leemte heeft zware gevolgen.

De intercommunale dimensie is vaak de meest geschikte voor grote problemen, en met name bij ruimtelijk aan te geven problemen : de problematiek van het « Zuidstation » bijvoorbeeld, stopt niet bij de gemeentegrens van Sint-Gillis ; in dit specifieke geval zijn Anderlecht, Vorst, Sint-Gillis en de Stad Brussel er rechtstreeks bij betrokken.

Overleg en actie uit hoofde van de gemeenten kunnen niet opgesloten worden binnen de strikte administratieve grenzen. Het bepalen van BBP-perimeters waarbij huizenblokken, percelen of gebouwen opgesplitst worden volgens de gemeentegrenzen of het verschillend behandelen van een straat of een laan volgens de aangrenzende gemeente zijn hier een verhelderende illustratie voor.

Zo heeft de Stad de bedoeling overleg aan te gaan met de buurgemeenten om intercommunale problemen te bespreken, met dien verstande dat dit beraad de noties voor het faseren en onderzoeken van de werkzame middelen bevat en dit binnen de verschillende vormen van stedenbouwkundig, cultureel, sociaal beleid, enz.

Methodologie voor overleg en samenwerking

Het spreekt vanzelf dat de Stad zich bewust is van de grenzen die worden opgelegd, vanuit het principe zelf van dergelijk overleg, door het institutionele stelsel, het gewicht van de tradities en de persoonlijkheid van de deelnemers en waarvoor alle gemeenten, zij inbegrepen, uitermate gevoelig zijn: de wil de gemeentelijke autonomie veilig te stellen, de noodzakelijk discretie om geen investeringen of subsidies kwijt te spelen, strategie van de politiek verantwoordelijke personen enz.

Ook is ze van plan de volgende etappes te volgen :

- Onderzoeken van de intenties
 - in algemene zin, van alle Gem.OP's voor de grote beleidsvormen en aanvragen ten overstaan van andere machtsniveaus : solidariteit tussen gemeenten, beheer van ziekenhuizen of OCMW's etc.
 - in specifieke zin, van de aangrenzende Gem.OP's voor de betrokken zones waarvan hierboven sprake
- De tegenstellingen en overeenkomsten ertussen aan te geven
- De eventuele verschillen te bepalen, waarover ze in het kader van onderhandelingen zou kunnen debatteren

- Contact op te nemen met de gemeenten om :
 - met hen de plannen en strategieën vast te leggen voor alle samenkomende aspecten, of die nu nieuw zijn of al verworven : gezamenlijk of in synergie verdedigen van de dossiers bij de Federale Staat, het Gewest, de economische partners etc.
 - de niet opgeloste verschillen, met andere woorden de problemen die voorgelegd zouden kunnen worden aan bovengemeentelijke arbitrage, af te bakenen en er kennis van te nemen en in die context de verdediging van haar belangen voor te bereiden.
 -

2. GEBIEDEN VAN INZET PER WIJK

2.1. DE VIJFHOEK

De toekomst van de Vijfhoek ligt zonder enige twijfel in een nieuw evenwicht op het gebied van het plaatselijk leven, tussen haar inwoners, haar winkels, haar administratieve, economische, culturele en onderwijs- voorzieningen en alles wat nodig is voor het goed functioneren van het centrum van een stad die zowel nationale als internationale hoofdstad is. Zo is het onontbeerlijk haar geschiedenis, haar inwoners, haar rijkdommen en haar mogelijkheden in het centrum van dit project te plaatsen. Uitgaande van haar stads vitaliteit, van haar animatie, van haar bouw- en grondpatrimonium, van haar belangrijke voorzieningen en van haar uitstekende bereikbaarheid, wordt het stadsproject ontwikkeld.

In 1995 werd een belangrijke uitdaging voor de herwaardering van het historische centrum van de stad speciaal aangegaan door de oprichting binnen het departement Stedenbouw van de Stad van een team specialisten (de Afvaardiging voor de Ontwikkeling van de Vijfhoek) dat zich inzet voor het promoten en de heropleving van de stads vitaliteit in het stadscentrum. Verschillende relevante maatregelen op gebied van huisvesting, van het gemengd karakter van de functies, van het bouwpatrimonium of van de verfraaiing van openbare ruimten komen in dit project samen. Het is van belang met dit project door te gaan en nieuwe acties op te starten, in het bijzonder in verband met leegstaande verdiepingen boven winkels, met het omvormen van verouderde kantoorgebouwen of met het verbeteren van de omgeving van de binnenhuizenblokken en van de openbare ruimten.

Het herbestemmen van leegstaande gebouwen en niet-bebouwde terreinen vormt één van de hoofddoelstellingen voor de Vijfhoek. Zo gaat het hier om het optimaliseren van de instrumenten voor de bestrijding van verwaarloosde grond/gebouwen, met name :

- door het progressief toepassen van belastingen in functie van de duur van leegstand van gebouwen of terreinen ;
- door de voortzetting van de Beurs voor het gezamenlijk aankopen van gebouwen ;
- door de bevordering van de interdepartementale coördinatie voor het bestrijden van de verkrotting ;
- door het verdergaan met het werk van bewustmaking, met name via pro-actieve contacten met eigenaars en investeerders.

Bovendien is nog een belangrijk streefdoel voor de Vijfhoek opnieuw bewoners en dus woningen in alle wijken te vinden. In deze context komen enkele plaatselijk gebonden operaties naar voren als essentiële streefdoelen voor het stadscentrum. Het gaat er daarbij vaak om de wijk zijn woonfunctie terug te geven, die bijna volledig weggevaagd werd, vooral ten voordele van de administratieve functie. De prioritaire interventiezones op het gebied van grond en immobiliën zijn de volgende :

- De wederopbouw, aan de Pachecolaan, langs het Rijksadministratief Centrum, alsook op de vloerplaat in de as van de Congresstraat, van een gemengd geheel van kwaliteitswoningen en grote infrastructuren. Het eigenlijke Rijksadministratief Centrum (RAC) zou gedeeltelijk omgevormd moeten worden in woningen. Alhoewel er voorafgaand nog een haalbaarheidsstudie verricht moet worden in verband met eventuele financieringsbronnen voor deze operatie, maakte het RAC al het voorwerp uit van studieprojecten op federaal vlak.
- De site van de Prins Albertkazerne zal heropgebouwd worden tot kwaliteitswoningen en tot kantoren. Het project wordt ontworpen volgens een aannemelijke dichtheid voor het aantrekken van een stabiele bevolking. Verder voorziet de samenwerkingsovereenkomst tussen het Gewest

en de Staat voor deze site in de heroprichting van een gebouw met huisvesting op de verdiepingen op de onbebouwde grond langsheen de Hofbergstraat.

- Het terrein aan de Dambordstraat, achter de Innovation, vormt bijna de enige mogelijkheid tot het weer introduceren van een gemengd karakter in de Broekwijk : het gaat erom op die plaats een nieuwe woonkern te vestigen om er, tegelijk met het oprichten van een wooneenheid aan de Pachecolaan, een nieuwe bewoonde strook aan te leggen in het noordoosten van de Vijfhoek, die de Onze lieve Vrouw ter Sneeuwwijk verbindt met de centrumlanen.
- Een bouwfront van woningen langs de zuidzijde van de Keizerinlaan, tussen het Europakruispunt en de Bergstraat, om zo de structuur meer samenhang te geven (gesloten blok).

De sociale-woningencomplexen in de Vijfhoek vragen eveneens om bijzondere aandacht. De woonomstandigheden en de kwaliteit van de gebouwen geven er steeds meer aanleiding tot problemen. Aan de hand van een grondige analyse kan voor ieder sociale-woningencomplex de beste manier vastgesteld worden om er de woonkwaliteiten te verbeteren; daarbij kunnen de oplossingen uiteenlopen van afbraak / wederopbouw – volgens een schema met meer menselijke dimensies – tot integratie in een project voor renovatie en verbetering in fasen.

Tot slot moeten eveneens verschillende maatregelen bijdragen tot het beschermen van de huisvesting, tot het herstellen van het gemengd karakter van de functies in alle wijken van de Vijfhoek en tot het herstructureren van de stadsweefsel in het centrum :

- Daarom bakende de Stad Brussel een te versterken woonzone af (zie kaart nr 3). Deze zone die een gedeelte van het oosten van de Vijfhoek omvat, vormt een « prioritaire actieperimeter » waarbinnen diverse maatregelen moeten uitgevaardigd worden al dan niet van het reglementaire type (BBP), en waarbij ernaar gestreefd wordt de huisvesting in die wijken opnieuw te introduceren en er een gemengd functioneel en sociaal karakter te vestigen ;
- Ook is de Stad van plan vastberaden door te gaan met het toepassen van de stedenbouwkundige lasten in de Vijfhoek.

Op gebied van **mobilitéit** wordt een betere doorgang van de openbare ruimte tussen de verschillende gebruikers van het stadscentrum nagestreefd. Volgens de grote doelen van het verplaatsingsplan van de Vijfhoek, begint en zal de Stad beginnen met vele aanleggen van openbare ruimten⁵ die zouden moeten helpen tot de beheersing van het autoverkeer. De grote aan de gang zijnde of voorziene werken betreffen de volgende assen : Keizerinlaan, E. Jacmainlaan, lanen van het centrum(A. Max, Anspach, Lemonnier, de Brouckère-, Beurs en Fontainasplein), de Stalingradlaan het het Rouppeplein, de kleine westelijke ring.

Gelijktijdig wordt met deze grote werven, de studie van 7 'Zones 30'⁶ begrenst door de hoofdwegen (cfr .kaart 10) aangevat.

2.2. DE NOORDWIJK

In de onmiddellijke nabijheid van het hart van de stad vormt de ontwikkeling van de Noordwijk een belangrijk streefdoel voor de Stad, maar ook voor de ontwikkeling van het Gewest in het algemeen. Als gevolg van de afbraakoperaties in de jaren '60 raakte de wijk volledig zijn structuur kwijt, waarbij plaats vrijkwam voor een nieuwe administratieve pool en er een groot aantal niet meer in gebruik zijnde terreinen ontstond. De erfenis van die afbraakoperaties biedt echter ook vandaag nog de mogelijkheid **in de Noordwijk opnieuw een nieuwe gemengde wijk te vestigen die voldoende groene zones bevat**. Dit project loopt via het geprogrammeerd renoveren van de oude wijken en via

⁵ avec l'aide régionale et fédérale

⁶ à l'intérieur de la zone 30 du centre sera défini une 'zone confort' plus particulière.

het beperken van de opvangcapaciteit voor nieuwe kantoren. Met andere woorden, er dient een nieuw coherent stadskader te worden bepaald, door te trachten de plaatselijke en hoofdstedelijke schalen (Ruimte Noord, CCN,...) met elkaar in overeenstemming te brengen.

Het renoveren van de oude wijken verloopt via het in gebruik nemen van Wijkcontracten, in dit geval het Wijkcontract Harmonie-Antwerpen. Het gaat er hier met name om de woonfunctie weer te vestigen in de nabijheid van de Vijfhoek en van de Antwerpsesteenweg een doorlopende woonas tussen de oude en de nieuwe Noordwijk te maken. Deze renovatie-operaties moeten het mogelijk maken **de bevolking te doen toenemen door het uitbreiden van het woningenpark en door de aantrekkingskracht van de wijk te verhogen**. Verder wordt er bijzondere aandacht besteed aan het gemengd sociaal karakter van de woningen door handhaving van de bestaande goedkope woningen en door de ontwikkeling van middenklassewoningen. Ook moet er een degelijke inspanning worden geleverd (ten aanzien van de minder bedeelde bevolking van de wijk) op het gebied van de plaatselijke tewerkstelling. Die dient ontwikkeld te worden door het versterken van met name bepaalde vormen van gemengdheid huisvesting/bedrijven.

De reorganisatie van de wijk en zijn openbare ruimten in het bijzonder moet geschieden rondom groene ruimten, waarbij het bestaande Maximiliaanpark volledig of gedeeltelijk opgenomen wordt. Ook moet er een degelijke inspanning worden geleverd ten opzichte van de jongeren in de wijk door het opzetten van infrastructures. De openbare ruimten van de wijk moeten dus ingericht worden om de Noordwijk een zekere aantrekkingskracht en een positief imago als woonwijk terug te geven. Verder wordt er bijzondere aandacht besteed aan de naaste omgeving van het kanaal, in het bijzonder rondom het Béco- en het Vergotebekken. Zo wenst de Stad het landschap bij het kanaal en de brug te herwaarderen en de activiteiten van de haven goed te doen uitkomen. In dat kader werd de naaste omgeving van het Bécobekken al gedeeltelijk als wandel- en ontspanningsruimte ingericht door de Haven van Brussel.

Op administratief gebied is de kantorenpool van de wijk rechtstreeks verbonden met het Noordstation. De Stad wenst de opvangcapaciteit voor nieuwe kantoren in het GGB nr 1 – Helihaven te beperken tot 90.000 m² (als absoluut maximum), ook al werd in het GBP de opvangcapaciteit gehandhaafd op 150.000 m². De Stad wenst de administratieve functies en de hoofdstedelijke voorzieningen bij voorkeur te vestigen in de nabijheid van de Koning Albert II-laan en langsheen belangrijke structurerende ruimten. De Stad is eveneens van plan vastberaden door te gaan met het toepassen in de Noordwijk van stedenbouwkundige lasten.

Op het gebied van vervoer moet er bijzondere aandacht besteed worden aan het openbaar vervoer, aan fietsers en voetgangers.

Tenslotte betreft de andere belangrijke inzet van de wijk zonder meer **de omvorming van de site van Thurn & Taxis tot economische en culturele hoofdstedelijke pool**, waarbij er bijzondere aandacht moet worden besteed aan de sociale en economische context. Bovendien moet er een groene ruimte van ± 3ha worden ingericht alsook woningen voor minstens 90.000m². Er ligt thans een BBP ter studie bij de Stad Brussel.

2.3. DE NOORDOOSTWIJK

De herwaardering van de huisvesting in de Noordoostwijk wordt beschouwd als een hoofddoelstelling in de strijd tegen de uittocht van bepaalde bevolkingsgroepen en het isolement van de woonzones. Of het nu gebeurt via de opmaak of de afschaffing van BBP, waarin de woonfunctie bevoorrecht wordt⁷,

⁷ In het bijzonder de twee BBP's aan weerszijden van het Jean Reyplein moeten afgeschaft worden, terwijl er nieuwe opgesteld moeten worden in de blokkengedeelten Van Maerlant – Pascale-Toulouse – de Lalaing, die nog niet gelegen zijn in een BBP.

of via het opleggen (al naargelang het geval) van stedenbouwkundige lasten, die alleen bestemd zijn voor woningen of bescherming /herwaardering van de binnenhuizenblokken, zal de Stad Brussel nauwlettend toezien op het naleven van die verplichtingen.

Het opnieuw bestemmen en het ontwikkelen van een nieuwe sterke woonas langs de Etterbeeksesteenweg moet bijdragen aan die heropleving, waardoor ook de meer bruisende wijken weer met elkaar verbonden worden. Dit beleid ten behoeve van de inwoners moet vergezeld gaan van nog andere soorten maatregelen, in het bijzonder op het gebied van voorzieningen : het betreft hier voor de Stad Brussel met name om het promoten van de openstelling voor de inwoners van sommige culturele, sociale, sportieve,... voorzieningen.

Bovendien moet er gewerkt worden aan het behoud en de promotie van de troeven van de Noordoostwijk. Er moeten daarbij culturele activiteiten ontwikkeld worden, vooral rondom de pool van het Jubelpark en het Leopoldpark. Hun architectonisch en landschappelijk patrimonium moet tot zijn recht gebracht worden. Zo staat de grondige renovatie van het Leopold- en het Jubelpark genoteerd als prioritair. In dit verband gaat het net zozeer om het beschermen van de verscheidenheid van aanplantingen en het in verve zetten van de patrimoniale en landschappelijke kenmerken ervan als het uitbreiden van het aantal toegangswegen voor voetgangers of het bestrijden van het parkeren in de open lucht.

Wat betreft de Schuman-Leopoldwijk (die voornamelijk uit kantoren bestaat), die moet opnieuw herbestemd worden : er moet **een halt worden toegeroepen aan de ontwikkeling van kantoren en gestreefd worden naar herkwalificatie van dit zakencentrum** door het imago ervan te verbeteren, vooral in functie van het renoveren van de groene ruimten, de binnenhuizenblokken en van de andere structurerende ruimten/assen (vooral de Wetstraat en de Etterbeeksesteenweg) en van de sterk verbeterde bereikbaarheid voor het openbaar vervoer (GEN-project, nieuwe sterke bovengrondse assen,...). Ook al moet de hoofd- en symbolische rol van de Europese pool in de Noordwijk bevestigd worden, toch moet het unilateraal samenbrengen van de Europese instellingen in de wijk vermeden worden ten voordele van bestaande polen of van nieuwe Europese ontwikkelingen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Verder is de Stad van plan vastberaden door te gaan met het toepassen van stedenbouwkundige lasten in de Noordoostwijk.

2.4.LAKEN EN DE HEIZEL

Laken moet een positieve identiteit terugvinden als woonwijk waar het aangenaam wonen is enerzijds, maar ook als economisch centrum. Ook hier blijkt de verbetering van de toestand van de gebouwen een essentiële doelstelling. Hiertoe moet de toenemende noord-zuid-polarisatie in Laken tegengegaan worden. Teneinde de verkrotting van het zuiden van Laken te voorkomen werden er 4 prioritaire actiezones bepaald op het gebied van verbetering van de huisvesting; achtereenvolgens : het zuiden van de spoorweg, Oud-Laken, Delva-Fransman, de Modelwijk. Er moeten met name buurtspeelpleinen en openbare buurtruimten ontworpen worden. Ook op sociaal gebied moeten er belangrijke inspanningen geleverd worden, of dat nu gebeurt door middel van het doorgaan met de geslaagde initiatieven uit het sociaal luik van het wijkcontract Maria-Christina en het uitvoeren van het wijkcontract Paleizen over de Brug, met de steun van het « Lakense huis voor de werkgelegenheid » of door het promoten van cursussen voor volwassenen. De Stad wenst ook dat er een nieuw wijkcontract wordt opgestart in het westen van Laken.

Laken telt een groot aantal attractiepolen en polen met voorzieningen van uiteenlopend belang (Koning Boudewijnstadion, Tentoonstellingspaleizen, Koninklijk Domein, Bockstaelplein,...). De Stad Brussel heeft de bedoeling deze belangrijke uitrustingen zo goed mogelijk in de Lakense structuur te integreren en toe te zien op de harmonieuze ontwikkeling ervan.

Het gaat erom het barrière-effect te verminderen dat vooral teweeg wordt gebracht door de « rotonde » van de Dikkelinde, het Koninklijk Domein of de Vuurkruisenlaan en een sterkere interactie tot stand te brengen tussen die verschillende elementen, of ze nu economisch, patrimoniaal, cultureel of ecologisch,... zijn. In die context wordt er in het Ontwerpplan met klem aanbevolen wandelroutes aan te leggen voor het ontdekken van het Lakense patrimonium⁸ en groene verbindingen tussen de verschillende polen, zijnde voornamelijk het park van Laken en het Osseghempark.

Het Heize-plateau vormt een volkomen ander probleem op zichzelf. De hoofddoelstelling bestaat erin **de Heizel weer een identiteit en samenhang te geven, zodat er kan worden gezorgd voor de gewestelijke, nationale en internationale uitstraling ervan**. Zo moet er een richtplan opgesteld en een overlegstructuur opgezet worden, waarin de verschillende actoren samenkomen om het beheer van het plateau globaal en geïntegreerd te kunnen voeren. Het is immers van essentieel belang de algemene coherentie van de locatie en een transversale aanpak van de verschillende beleidsvormen en de door te voeren maatregelen niet uit het oog te verliezen. Er worden **een richtplan en een mobiliteitsplan voor de Heizel opgesteld**, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften van het tentoonstellingpark, het Atomium en het toekomstige Internationale Congressentrum. Zo moeten in de nieuwe projecten de doelstellingen op het vlak van mobiliteit en parkeren, van inrichting van de openbare ruimten of van een groen kader dat de site in zijn geheel structuur geeft, op elkaar afgestemd worden. Die ontwikkeling moet dan ook zorgen voor het beschermen van de woonkwaliteiten in de aangrenzende wijken.

2.5. DE LOUIZALAAN EN DE OMGEVING VAN HET TER KAMERENBOS

Wat betreft de « Zuidwijk » moet er van meet af aan ongetwijfeld onderscheid gemaakt worden tussen de eigenlijke Louizalaan en de Roosevelt- en de Groenejagerwijk en de aan de Louizalaan grenzende huizenblokken.

De bestemming tot Gebied van Gewestelijk Belang van de Louizalaan in het GBP ondersteunt het opzetten van een globaal herinrichtingsproject, in het bijzonder van deze laan. Op het gebied van bebouwing is de hoofddoelstelling ongetwijfeld het opnieuw in gebruik nemen van het grote aantal leegstaande gebouwen, waarbij de voorkeur zoveel mogelijk uitgaat naar de woonfunctie (door het omvormen of bouwen van woningen) en waarbij de tertiaire functie onder controle gehouden wordt. Bovendien moet er in het herinrichtingsproject op toegezien worden dat deze laan haar luister terugkrijgt door bijzondere aandacht te besteden aan de kwaliteit van de openbare ruimte en aan de mobiliteit, in lijn met de aanbevelingen van de effectenstudie van het BBP.

De Roosevelt- en de Groenejagerwijk alsook de aan de Louizalaan grenzende huizenblokken hebben nog steeds een kwalitatief hoogwaardige bouw en een tastbare residentiële aantrekkingskracht. Het gaat er hier dus om die te herwaarderen/ beschermen, vooral door de spreiding van kleine kantoren en de uitbreiding van ambassades in de hand te houden en door het parkeren te beheren ten voordele van de bewoners.

Wat betreft het Ter Kamerenbos, dat vraagt om een ingrijpende herwaardering waarin de ecologische, landschappelijke, recreatieve en vervoers-functies op elkaar afgestemd worden, en waarbij het beter bereikbaar wordt gemaakt voor de bewoners van alle omliggende wijken.

⁸ Deze maatregel is erop gericht een wandelroute aan te leggen die de verschillende openbare ruimten met elkaar zou verbinden, zodat er een voetgangersnetwerk ontstaat. De wandelroute zou als volgt kunnen worden aangelegd : van het Bockstaelplein via de Leopold I-straat naar de O.L.V.kerk en vervolgens via het kerkhof en de Sint-Annedreef of de Koninklijk Parklaan naar de Heizel (door de parken) of naar het Chinese Paviljoen en de Japanse Toren.

2.6. NEDER-OVER-HEEMBEEK

Neder-Over-Heembeek is zonder meer een wijk waar het mogelijk is **te zorgen voor een zekere mate van groei van de bevolking, vooral door het vrijmaken van uitgestrekte bouwterreinen**. Om dat beleid te bevorderen wordt er een inventaris van alle voor huisvesting bestemde beschikbare braakliggende gronden opgesteld. De beschikbare terreinen, eigendom zijn van de Stad, zullen verkaveld en gerentabiliseerd om een voorbeeld te stellen en alzo voor de hele wijk dit proces op gang te brengen. Bij die ontwikkeling moet respect betoond worden voor het bestaande groene kader. Ook maakt het installeren van aanvullende buurtvoorzieningen, het weer doen opleven van het handelscentrum « Vekemans » en het onder controle brengen van het doorgaand verkeer er deel van uit. Deze maatregelen moeten ertoe bijdragen Neder-Over-Heembeek zijn eigen identiteit terug te geven en de landschappelijke kenmerken en het half-landelijke uitzicht van de wijk te behouden.

Verder beschikt Neder-Over-Heembeek over twee grote locaties, die de mogelijkheid bieden van ontwikkeling op langere termijn : het gaat hier aan de ene kant om de omvorming van het Militair Hospitaal in het noorden en aan de andere kant om de « trechter » in het zuiden.

Neder-Over-Heembeek heeft te maken met een tamelijk sterk isolement van de rest van de Stad. **Zijn ontsluiting, zowel aan de noord- als aan de zuidkant, vormt een van de hoofddoelstellingen van het Ontwerpplan**. Het aanbod aan openbaar vervoer moet er ingrijpend verbeterd worden (minstens een extra verbinding per tram moet bestudeerd worden), terwijl op het gebied van het wegstelsel de door de A12, de Van Praet- en de Vuurkruisenkaan gevormde verkeersader opnieuw overwogen moet worden wat betreft de rol ervan, maar ook wat betreft de vorm en zijn verbindingpunten met de stad. De Van Praet-Teichmannbrug moet bovengronds gedeeltelijk heringericht worden om de omgeving veiliger te maken en alle gebruikerscategorieën een gepaste plaats te geven door sommige omwisselingen mogelijk te maken.

2.7. HAREN

Nog veel meer dan Neder-Over-Heembeek ligt Haren uitermate geïsoleerd van de rest van de Stad en het enige wegencracé « dorpsstraat » kan niet zorgen voor zijn harmonieuze ontwikkeling. Om de problematiek in verband met verkeer en ontwikkeling in de zone van Haren te kunnen oplossen moet er dringend **een richt- en vervoersschema** uitgewerkt worden, waarin rekening wordt gehouden met de volgende elementen :

- De noodzaak de industriezone noord en de administratieve zone, waarvan de ontwikkeling gepland is op de Dobbelenberg (ten westen van de Haachtsesteenweg), te ontsluiten.
- De problematiek in verband met de NATO, de uitbreiding ervan naar de locatie van de vroegere militaire zone aan de Haachtsesteenweg en zijn verbindingen met het openbaar vervoer, de ring en de luchthaven.
- De installatie van een uitwisselingspool in Haren (spoorweg) en de bediening te verzekeren naar de omliggende woon- en werkzones.
- De ontwikkeling (GGBUA van het GBP) van het Vormingsstation tot gemengde pool met de bijbehorende spoorweg- en wegverbindingen.
- De passage van een HTS-lijn en (de aanleg) van een eventuele terminal in het Vormingsstation.

Haren beschikt over aanzienlijke mogelijkheden voor de bouw van nieuwe woningen, met name via de noodzakelijke aanleg van nieuwe straten, bestemd om de Verdun- en de Harenheidestraat te ontdebelen. Daardoor moet het mogelijk zijn **de aantrekkingskracht als woongebied ervan te verhogen en zo de bevolking ingrijpend te doen toenemen**.

De aantrekkingskracht van de wijk blijft echter zwak door de milieu-omstandigheden, in het bijzonder de geluidsoverlast als gevolg van het lucht-⁹ en treinverkeer. Er moet worden doorgegaan met het leveren van grote inspanningen op dit gebied¹⁰, zodat die geen hinderpaal vormen voor de ontwikkeling van de wijk. Ook daar zal het een kwestie zijn van de beschikbare bouwterreinen en de te verkavelen gronden te inventariseren. Voor de eigendommen van de Stad zullen er verkavelingsvergunningen overwogen worden.

Op economisch gebied wenst de Stad **een pool voor high-techwerkgelegenheid op de Dobbelenberg en de NATO te versterken, met name door de site beter bereikbaar te maken** (door tramlijn 55 te verlengen, door rekening te houden met de twee met elkaar verbonden spoorweghalten in het toekomstige GEN-netwerk,...). In die context moet de Haachtsesteenweg een rol van grensvlak spelen tussen de bewoonde wijken en de zones met economische activiteiten. Het betreft voornamelijk het daar bevestigen of installeren van woonkernen en buurtvoorzieningen.

2.8. HET KANAAL, HAVEN- VERVOERSACTIVITEITEN

Op het gebied van de industriële activiteiten, die voornamelijk langs het kanaal gevestigd zijn, verbindt de Stad Brussel zich ertoe de bestemming te versterken zoals voorzien in het Gewestelijk Bestemmingsplan. Deze is opgenomen in het beheersplan voor de Haven van Brussel, waarvan de Stad aandeelhouder is. Het gaat er dus om het internationale belang van de Haven van Brussel te verdedigen, onder meer door het ontwikkelen van het multimodale platform ervan, een centrum voor stadslogistiek ter uitbreiding van de installaties van T.I.R. en door te voorkomen dat de havenoppervlakken vervangen worden door andere functies.

Ook wenst de Stad dat de as Dobbelenberg-Witloof heringericht en gedeeltelijk verplaatst wordt, zodat deze een zichtbare verbinding kan vormen tussen de Vilvoordelaan en de Haachtsesteenweg, en zich vervoegt bij de Woluwelaan, daar waar zij het grondgebied van de Stad Brussel nadert. Zo kunnen nieuwe industrieterreinen leefbaar gemaakt worden.

Tot slot vormt de site Brussel-Vorming een grote grondreserve en een uitermate belangrijke ontwikkelingsmogelijkheid. Momenteel wenst de Stad de toekomstige mogelijkheden ervan te beschermen, met name met betrekking tot de bereikbaarheid ervan. Verder wenst de Stad, voordat ze het ontwikkelen van een nieuwe hoofdpool voor tewerkstelling op de locatie overweegt, dat de andere sterke polen van het Gewest worden versterkt. Er moet bovendien globaal overleg worden gevoerd over deze locatie, waarbij het Gewest, de betrokken Gemeenten en de NMBS samenkomen. Aangezien de operatie- en programma-aspecten niet los van elkaar bekeken kunnen worden is het een stap in het ontwikkelingsschema, die moet worden aangevat voordat er één of meerdere BBP's worden uitgewerkt.

⁹ De recente geluidsbesluiten lijken de geluidsoverlast 's nacht naar het schijnt aanzienlijk te hebben teruggedrongen.

¹⁰ Met name door de groene schermen of de geluidswerende muren langs de spoorlijnen aan te vullen.

3.CONCLUSIE

Aan de hand van de samenvattende diagnose van de Stad Brussel konden **de talrijke troeven**, waarover de Stad beschikt (*gevarieerde wijken, die ook een zeer ruim gamma aan woon- en veel bezochte plaatsen aanbiedt, een hoofdstedelijke en economische pool van formaat, een multiculturele bevolking, een veelzijdig woonpark van hoge kwaliteit, een uitzonderlijk architectonisch en landschappelijk patrimonium, een groot aantal gevarieerde groene ruimten,...*) naar voren gebracht worden, maar ook **de gebieden van inzet en de uitdagingen** die ze moet nastreven en de herwaardering van zones in verval, waar vaak concentratie is van een bevolkingsgroep met een kwetsbaar sociaal-economisch profiel is, waar een oude bebouwing en een betrekkelijk laag niveau van voorzieningen en comfort van de woningen te vinden zijn, het doorvoeren van een efficiënt en duurzaam mobiliteitsbeleid en de omvorming van bepaalde opmerkelijke locaties die thans ondergeëxploiteerd zijn).

Om zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden aan deze doelstellingen en aan de verwachtingen van de bevolking heeft de Stad Brussel via haar Gemeentelijk Ontwikkelingsplan een daadwerkelijk Project opgezet dat draait rondom drie grote assen :

- ***De herwaardering van de huisvesting ;***
- ***Het steunen van een geïntegreerde economische ontwikkeling ;***
- ***Het promoten van een duurzaam milieu en het in gebruik nemen van mobiliteitsplannen waarin rekening wordt gehouden met het leven in de stad ;***

Dit Plan omschrijft onder meer aan de hand van de instrumententabellen per wijk en per beleidssector de in te zetten middelen en de betrokken partners. Het Project van de Stad Brussel wil zo dienst doen als referentiedocument, maar ook als planologisch instrument.

Het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan kan echter verwezenlijkt worden met de steun van iedereen en door het coherent aanwenden van het gemeentelijk, gewestelijk en federaal beleid . Met dit doel verbindt de Stad zich ertoe een jaarbalans op te stellen van de toepassing van de in het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan voorgestelde maatregelen. Zo moet het mogelijk zijn zich rekenschap te geven van de tot stand gebrachte verwezenlijkingen, maar ook van de vormen van beleid of de doelstellingen die versterkt of weer in evenwicht gebracht moeten worden al naargelang de evolutie van de Stad Brussel.

GLOSSARIUM van de legendes van de kaarten

Structureerende voorrangassen :

Openbare ruimten houders van de leesbaarheid en identiteit van de stedenbouwkundige structuur waar renovatiewerken voorzien zijn op korte of op lange termijn.

Belangrijkste structurende assen :

Openbare ruimten houders van leesbaarheid en identiteit van de stedenbouwkundige structuur

Te verbeteren of op te richten verbinding :

De te verbeteren of op te richten verbinding is een fysische verbinding, visueel of conceptioneel, ze concretiseert zich door een stijleenheid, een continuïteit van de functies, of een brug.

Steenweglogica :

Traditionele handelsweg waar de aslogica zal worden bevoorrecht (opvatting en renovatie van de openbare ruimte over het geheel van een tracé) en de gemengdheid van de activiteiten : handelszaken (inbegrepen de nabijgelegen handelszaken), huisvesting (promotie van de huisvestingen op de verdiepingen), culturele infrastructuur, kwaliteitsvolle voegangerszone en circulaties.

Uitvoeringen van huisvestingen verdeeld over het grondgebied¹¹

Gebied dat de uitvoering bevordert van immobiliënoperaties verspreid over het grondgebied. Ze beoogt de verscheidenheid van de huisvestingsaanbieding te verhogen.

Verplaatsingsplan :

Plan met als doel de mobiliteit en toegankelijkheid van de de Stad te verbeteren. Gebaseerd op leidende studies of schemas, moet het rekening houden met aanliggende functies, alle gebruiken, alle verplaatsingsmanieren en een betere bezielbaarheid tussen de verschillende gebruikers zoeken.

Project voor gemeentelijk groennet :¹²

Uitvoeringsplan voor een « groenraster » op gemeenteschaal in navolging van het gewestelijk groennet, zijnde :

- door het bestaande groenpatrimonium te beschermen,
- door de boomsoorten te kiezen, te planten op de weg (rooilijnbomen) in de bezorgdheid van verscheidenheid (inheemse soorten) en rekening houdend met de aard van de straten;
- door een beleid te verzekeren van de doorlatendheid van de bodem;
- door een beheerplan op te stellen van het geheel van de spoorlijnplaatsen, als partner van het Gewest, het BIM en de MIVB, enz....

Belangrijke herconditionering van de weg :

Heraanleg van de openbare ruimte, rekening houdend met alle aanliggende functies, alle gebruiken, met het geheel van de verplaatsingsmiddelen en door het zoeken naar een betere bezielbaarheid tussen de verschillende gebruikers. De verplaatsingsplannen helpen om de richtlijnen vast te leggen van deze toekomstige inrichtingen.. De heraanleg van de Kleine Ring en zijn lanen (noordoostkant), in het centrum, de verbindingslanen (Lemonnier/Anspach en E.Jacqmain/A.Maxlaan) ; de Louizalaan, enz... krijgen voorrang.

Gebied voor de herwinning van de huisvesting:

Gebied waar een te grote monofunctionaliteit werd vastgesteld en waar de huisvesting en populatie nietmeer op zijn plaats is. ¹³ In dit gebied, en in het bijzonder doorheen de reconversie of herbestemming van verlaten terreinen of gebouwen, wordt de heropleving van de huisvesting bevordert (voor concrete maatregelen cfr instrumententabellen)

Ontwikkelingsgebied¹⁴

Gebied voorbehouden voor de ruimtes dat de ontwikkeling van alle soorten activiteiten toelaat (economische, uitrustingen, toerisme, enz...). Door zijn poolrol beoogt het de bekende internationale of Europese initiatieven te ondersteunen als economische ontwikkelingsmotor.

¹¹ Lignes de forces p 10 à 14

¹² Voir Tableau de bord p 66

¹³ P 32 diagnostic

¹⁴ Tableau de bord 24 et 107

Gebied ter bescherming van de huisvesting

Gebied waar een druk bestaat tussen de huisvestingsfunctie en andere sterkere functies.
In dit gebied zal de bestaande huisvesting beschermd worden.

Gebied voor de renovatie van de huisvesting

Gebied waar een degradatie van de bouw, een onbevoorrechte bevolking, van bestemming veranderende economische plaatsen werd vastgesteld. In dit gebied is het nodig de huisvesting en de openbare ruimten te vernieuwen ; een gemengheid van sociale woningen, typologie moet terug ingevoegd worden (voor de concrete maatregelen, cfr instrumententabellen)

Gebied ter versterking van de huisvesting¹⁵

Prioritaire uitvoeringsperimeter waar verschillende maatregelen (al dan niet reglementair) zullen genomen worden met als doel een functionele en sociale gemengdheid te herstellen.

Residentiële gebieden

Huisvestingszone omvattende de structuur van oude dorpskernen, gedomineert door de aanwezigheid van private en publieke groene ruimten (18 glossarium van het GewOP). Over het algemeen worden er enkel de nabijliggende handelszaken en een paar uitrustingen toegelaten en de woonfunctie is er overheersend.

¹⁵ p 7 instrumententabellen